

Realisatie Programmakkoord 2002-2006 stadsdeel Amsterdam-Centrum

De doelen bereikt?

maart 2006

Rekenkamer Amsterdam-Centrum

R a

Realisatie Programakkoord 2002-2006 stadsdeel Amsterdam-Centrum

De doelen bereikt?

maart 2006

Rekenkamer Amsterdam-Centrum

Inhoud

Voorwoord 5

Samenvatting 7

1 Inleiding 9

- 1.1 Aanleiding 9
- 1.2 Doelstelling onderzoek 9
- 1.3 Onderzoeksvragen 9
- 1.4 Begrippen- en normenkader 9
- 1.5 Verantwoording werkwijze 10
- 1.6 Leeswijzer 12

2 Bevindingen 13

- 2.1 Positie van Programakkoord 13
- 2.2 Realisatie van Programakkoord 15
- 2.3 Kwaliteit van formulering van Programakkoord 17
- 2.4 Kwaliteit van vertaling van Programakkoord 19
- 2.5 Kwaliteit van rapportage over Programakkoord 19

3 Conclusies en aanbevelingen 23

- 3.1 Hoofdconclusies 23
- 3.2 Deelconclusies formulering 23
- 3.3 Deelconclusies rapportage 24
- 3.4 Aanbevelingen 24

4 Bestuurlijke reactie en nawoord 27

- 4.1 Bestuurlijke reactie Dagelijks Bestuur stadsdeel Amstedeam-Centrum 27
- 4.2 Nawoord Rekenkamer Amstedeam-Centrum 29

Bijlage 1. Bevindingen per thema Programakkoord 31

- B1.1 Bestuursstijl 31
- B1.2 Veiligheid 35
- B1.3 Horeca 39
- B1.4 Toerisme 41
- B1.5 Milieu 43
- B1.6 Strategische visie 45
- B1.7 Bouwen en wonen 47
- B1.8 Welzijn, zorg en sport 49
- B1.9 Onderwijs 53
- B1.10 Cultuur 57
- B1.11 Economie 59
- B1.12 Verkeer en vervoer 61
- B1.13 Parkeren 63
- B1.14 Openbare ruimte 67
- B1.15 Monumenten 71

Bijlage 2. Lijst van geïnterviewde personen 73

Bijlage 3. Gebruikte openbare bronnen 75

Voetnoten 77

Voorwoord

Het dualisme schept een grotere afstand tussen de gemeenteraad en het College van burgemeester en wethouders. Het College moet in het nieuwe stelsel verantwoording afleggen aan de gemeenteraad, waarvan de wethouders nu zelf geen deel meer uitmaken. In de nieuwe verhoudingen luistert het nauw hoe de communicatie en informatievoorziening over en weer vorm krijgt. Het instrument van het programmakkoord – vertaald in een programmabegroting – vervult daarin een sleutelrol. Dit geldt ook onverkort voor het duale stelsel van stadsdelen.

In de programmabegroting moet de stadsdeelraad helder en meetbaar formuleren welke doelen zij nastreeft en welke resultaten zij in die bestuursperiode wil boeken. De programmabegroting levert daarmee een bijdrage aan een beter en doeltreffender bestuur van het stadsdeel. Het Dagelijks Bestuur (DB) zorgt voor de uitvoering van het beleid binnen deze kaders. Alleen als de kaders goed zijn, kan de stadsdeelraad achteraf beoordelen of het DB de doelstellingen en effecten heeft bereikt.

Dit alles vraagt om een bestuur (stadsdeelraad en DB) dat weet wat het wil. Het DB dient de stadsdeelraad een regelmatige terugkoppeling te geven over de voortgang van de uitvoering, zodat de stadsdeelraad haar controlerende taak ten opzichte van het DB op goede wijze kan uitoefenen.

De rekenkamer Amsterdam-Centrum heeft onderzocht of het DB van stadsdeel Amsterdam-Centrum heeft bereikt wat ze wilde bereiken in de afgelopen bestuursperiode en of ze daarover op adequate wijze verantwoording heeft afgelegd. Voor haar onderzoek heeft de Rekenkamer Amsterdam-Centrum hoofdzakelijk gebruikgemaakt van informatie vanuit het stadsdeel Amsterdam-Centrum. Zij is allen die een bijdrage hebben geleverd aan dit onderzoek, door het verstrekken van informatie, het voeren van een gesprek of het geven van commentaar, erkentelijk voor de medewerking.

Het onderzoek werd verricht door mw. D. Jonker RA, dhr. drs. A. Hardonk, dhr. drs. A. Kok en dhr. drs. M. Roest (projectleider).

Dr. V.L. Eiff
Directeur Rekenkamer Amsterdam-Centrum

Samenvatting

Inleiding

De Rekenkamer Amsterdam-Centrum (hierna rekenkamer) heeft onderzocht of het Dageelijks Bestuur (DB) van stadsdeel Amsterdam-Centrum heeft bereikt wat ze wilde bereiken in de afgelopen bestuursperiode (2002-2006). Om hierover een uitspraak te kunnen doen heeft de rekenkamer vastgesteld of en hoe er over de doelstellingen en ambities die opgenomen zijn in het Programmakkoord 2002-2006 is gerapporteerd in openbare verantwoordingsdocumenten. Daarnaast zijn verantwoordelijke functionarissen van het stadsdeel om nadere toelichting gevraagd. Op basis hiervan heeft de rekenkamer beoordeeld in welke mate de doelen zijn gerealiseerd.

Conclusies

In het Programmakkoord zijn in 2002 door het DB 232 doelen, prestaties en activiteiten geformuleerd voor 15 thema's. Het streven van het DB was om alle doelen te bereiken. Uiteindelijk geeft zij zelf aan dat 98% van de doelen is gerealiseerd. De rekenkamer oordeelt echter anders en stelt dat het DB aanzienlijk minder doelstellingen heeft gerealiseerd.

Van de 232 doelen is:

- 55% gerealiseerd;
- 23% deels gerealiseerd;
- 19% niet gerealiseerd;
- van 4% van de doelen is de mate van realisatie onbekend door het ontbreken van de juiste informatie.

Er zijn meerdere oorzaken aan te wijzen waarom doelen niet zijn bereikt. Een belangrijke oorzaak ziet de rekenkamer echter in de wijze waarop doelen zijn geformuleerd in het Programmakkoord en vertaald zijn in planning- en verantwoordingsdocumenten als de programmabegrotingen en jaarverslagen. Deze doelen zijn maar in beperkte mate specifiek en meetbaar geformuleerd, waardoor het lastig is om achteraf vast te stellen in hoeverre de doelen zijn bereikt. De rekenkamer constateert dat de onderbouwing van de relatie tussen probleem, beoogd effect en beoogde prestaties over het algemeen beperkt is. Hierdoor kan er in beperkte mate richting worden gegeven aan de uitvoering van het beleid hetgeen de effectiviteit niet ten goede komt.

Andere belangrijke conclusies die de rekenkamer op basis van haar onderzoek trekt:

- het Programmakkoord kent – ondanks de grote hoeveelheid doelen – over het algemeen een beperkte concreetheid;
- de programmabegrotingen sluiten niet volledig aan op het Programmakkoord en zijn niet voldoende meetbaar en specifiek. Daarmee voldoen de programmabegrotingen nog onvoldoende aan de eisen, die gesteld zijn in het BBV;
- over de meeste doelen is weliswaar gerapporteerd (85%), maar wel gefragmenteerd;
- er wordt slechts beperkt gerapporteerd over doelen die niet bereikt zijn.

Aanbevelingen

De rekenkamer komt tot een aantal aanbevelingen ter verbetering van de formulering, de vertaling en de rapportage over de voortgang van het Programakkoord:

Aanbevelingen ten aanzien van de formulering van het Programakkoord:

- 1 Formuleer doelen in de vorm van ambities en effecten in het Programakkoord en onderbouw de samenhang tussen beide.
- 2 Formuleer doelen realistisch voor wat betreft:
  - financiële consequenties;
  - verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het stadsdeel.
- 3 Benoem niet-beïnvloedbare factoren en voorkom daarmee een mogelijke verwachtingskloof.

Aanbevelingen met betrekking tot de vertaling van het Programakkoord:

- 4 Zorg voor aansluiting van de programmabegroting op het Programakkoord.
- 5 Geef in de programmabegroting inzicht in de relatie tussen te leveren prestaties, gekozen processen en middelen enerzijds en de beoogde effecten anderzijds.
- 6 Formuleer de programmabegroting zoveel mogelijk meetbaar en specifiek:
  - verricht nulmetingen;
  - bepaal streefwaarden;
  - bepaal tijdpad;
  - kies eerder voor minder maar deugdelijke prestatiegegevens.

Aanbevelingen ter verbetering van de rapportage over de voortgang van het Programakkoord:

- 7 Zorg voor een verantwoording die inzicht geeft in de geleverde prestaties, tot stand gekomen processen en middelen enerzijds en de gerealiseerde effecten anderzijds.
- 8 Zorg dat de jaarverslagen en -rekeningen meetbaar en specifiek zijn opgesteld en sluit daarbij aan op de programmabegroting.
- 9 Zorg dat de jaarverslagen en -rekeningen volledig zijn waarin ook doelen die niet gerealiseerd zijn een plaats krijgen.
- 10 Houd op een centraal punt toezicht op de realisatie door monitoring. Dat is het periodiek en op vergelijkbare wijze verzamelen van relevante gegevens, met als doel inzicht te krijgen in de mate van doelrealisatie.
- 11 Maak afspraken over de vereiste betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van de metingen/monitoring.
- 12 Indien beleidsmatige, maatschappelijke of politieke ontwikkelingen leiden tot nieuwe doelen, rapporteer dan ook voor deze nieuwe doelen over de effecten, prestaties, processen en middelen.

Bestuurlijke reactie en nawoord

Het Dagelijks Bestuur van stadsdeel Amsterdam-Centrum heeft positief gereageerd op de conclusies en aanbevelingen en geeft aan deze door te geven aan de onderhandelaars van het nieuwe Programakkoord respectievelijk het nieuwe Dagelijks Bestuur.

De rekenkamer heeft met instemming kennisgenomen van de reactie van het Dagelijks Bestuur van stadsdeel Amsterdam-Centrum. De rekenkamer zal met belangstelling volgen op welke wijze in het nieuwe Programakkoord, de komende programmabegroting(en) en de verantwoording daarover in de jaarverslagen gevolg wordt gegeven aan de aanbevelingen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het 'Programmakkoord stadsdeel Amsterdam-Centrum 2002-2006' bevat de ambities en doelen van het Dagelijks Bestuur (DB) voor de bestuursperiode 2002-2006. In een politiek café op 7 juli 2005 hebben de leden van het DB positief teruggeblikt op de realisatie van dit Programmakkoord: 98% van de doelen in het Programmakkoord is volgens hen gerealiseerd.

Uit de Deelstudie Amsterdam-Centrum van het onderzoek Sociale Veiligheid van de Rekenkamer Amsterdam blijkt echter dat de realisatie van doelen in stadsdeel Amsterdam-Centrum op dat beleidsterrein achterblijft bij de voornemens. Reden voor de rekenkamer om na te gaan welke resultaten het stadsdeel heeft bereikt op de diverse beleidsterreinen.

De aanleiding voor het onderzoek is verder gelegen in een aantal risico's dat de rekenkamer voorziet ten aanzien van de doeltreffendheid:

- de kwaliteit van de beleidsformulering binnen het stadsdeel;
- de kwaliteit van de verantwoording over de realisatie van de doelen uit het Programmakkoord.

1.2 Doelstelling onderzoek

Doel van het onderzoek is om vast te stellen of het DB van stadsdeel Amsterdam-Centrum bereikt heeft wat ze wilde bereiken. Met het onderzoek en de daarin opgenomen aanbevelingen wil de rekenkamer tevens een bijdrage leveren aan de kwaliteit en de formulering van het Programmakkoord van 2006-2010, de programmabegrotingen in die periode en de kwaliteit van de verantwoording daarover.

1.3 Onderzoeksvragen

De centrale vraag van het onderzoek luidt:

In hoeverre zijn de doelen uit het Programmakkoord 2002-2006 gerealiseerd?

Aanvullend op deze centrale vraag zijn twee onderzoeksvragen geformuleerd:

- 1 Wat is de kwaliteit van de formulering van de doelen in het Programmakkoord?
- 2 Hoe rapporteert het Dagelijks Bestuur over de voortgang van de realisatie van de doelen?

1.4 Begrippen- en normenkader

Voor een helder begrip van termen, volgt onderstaand de gehanteerde definities in dit rekenkameronderzoek.

Tabel 1.1 - Begrippenkader

Begrip	Definitie
Doel	Datgene wat het DB wil realiseren in de periode tussen maart 2002 en maart 2006
Effect (outcome)	De als gevolg van de prestaties van het stadsdeel optredende veranderingen in de samenleving
Prestatie (output)	Het directe resultaat van de activiteiten die door het stadsdeel worden verricht om de beoogde doelen te realiseren
Throughput	Het proces dat wordt doorlopen om het doel te bereiken
Input	De inzet van middelen om een doel te realiseren
Activiteit	De concrete handeling die het stadsdeel verricht

In het onderstaande kader zijn de normen weergegeven zoals de rekenkamer die in dit onderzoek hanteert.

Tabel 1.2 - Normenkader

Norm	Definitie
Meetbaar	Een doel is meetbaar indien: <ul style="list-style-type: none"> • criteria zijn geformuleerd waarmee kan worden vastgesteld of de prestaties of effecten zijn bereikt • de beginwaarde bekend is
Rapportage	Over een doel is gerapporteerd indien rapportage heeft plaatsgevonden in de periode tussen maart 2002 en maart 2006 in een openbare bron van het stadsdeel
Realisatie	Een doel is gerealiseerd als het effect of de prestatie overeenkomt met de beoogde eindwaarde of dit in positieve zin overtreft

1.5 Verantwoording werkwijze

Inventarisatie doelen

De rekenkamer is het onderzoek gestart met een inventarisatie van de doelen, prestaties en activiteiten die in het Programakkoord staan opgesomd. Bij de inventarisatie is de rekenkamer voor de transparantie dicht bij de tekst in het Programakkoord gebleven, inclusief de daarin opgenomen inleidende passages op de doelen. Waar dit bijdraagt aan het onderscheiden van ongelijksoortige doelen heeft de rekenkamer de betreffende passages uit het Programakkoord gesplitst in meerdere doelen. In totaal is de rekenkamer zo gekomen tot een overzicht van 232 doelen, prestaties en activiteiten.

Bij het uiteenrafelen van de doelen hebben wij een enkel doel niet opgenomen dat direct betrekking heeft op de stadsdeelraad. Een voorbeeld hiervan is de doelstelling dat de stadsdeelraad een Werkgroep Dualisme wil formeren ter voorbereiding van een in te stellen onafhankelijke Rekenkamer, een raadsgriffie en ter verdere uitwerking van de Wet Dualisering gemeentebestuur.

Voor het overige zijn de doelen waarin de stadsdeelraad wordt genoemd wel opgenomen, omdat uit de wijze van formuleren blijkt dat het Dagelijks Bestuur verantwoordelijk is voor de realisatie van dat doel.

Inventarisatie rapportage en realisatie doelen

De rekenkamer heeft vastgesteld over welk van de beoogde doelen, prestaties en activiteiten wordt gerapporteerd in de belangrijkste openbare verantwoordingsdocumenten, zoals begrotingen, voorjaarsnota's, jaarverslagen, voortgangsrapportages en beleidsnota's, een enkele keer aangevuld met informatie op websites. Daarnaast heeft de rekenkamer bekeken in welke mate de doelen zijn gerealiseerd volgens de aangehaalde bronnen: geheel, deels of niet.

Interviews en aanvullende informatie van stadsdeel Amsterdam-Centrum

In aanvulling op onze inventarisatie is door het stadsdeel tijdens het onderzoek nadere informatie verstrekt. Wij hebben daartoe de volgende functionarissen van het stadsdeel om aanvullende schriftelijke informatie gevraagd:

- de concerncontroller;
- het sectorhoofd openbare ruimte;
- het sectorhoofd bouwen en wonen;
- het sectorhoofd publiek, welzijn en economie.

Vervolgens heeft de rekenkamer bovengenoemde sleutelpersonen geïnterviewd om verder zicht te krijgen op de kwaliteit van de rapportages, de mate waarin doelen zijn gerealiseerd, de rol van het Programakkoord in de afgelopen bestuursperiode, en tevens om mogelijke tegenstrijdige informatie die tijdens het bronnenonderzoek naar voren is gekomen te verklaren. Op vragen van de rekenkamer is nadere toelichting gegeven door het stadsdeel en zijn extra bronnen aangeleverd. Op basis van deze reacties heeft de rekenkamer voor een aantal doelen de mate van realisatie en rapportage alsnog kunnen beoordelen.

Oordeelsvorming

De rekenkamer is tot haar oordeel gekomen op basis van beschikbare informatie uit openbare bronnen en op basis van nadere toelichting vanuit het stadsdeel. Van belang voor de oordeelsvorming is niet alleen de mate waarin het doel gerealiseerd is, maar ook de termijn waarbinnen de realisatie plaatsvond. Hierbij is nauw aangesloten bij de exacte formulering van de doelen in het Programakkoord. De rekenkamer onderscheidt de volgende oordelen:

- *ja, bereikt.*
Indien een doel positief beoordeeld is, betekent dit dat de beoogde activiteiten geheel zijn uitgevoerd en prestaties geheel zijn geleverd, met inachtneming van de door het stadsdeel aangegeven termijn waarbinnen de activiteiten en prestaties bereikt hadden moeten zijn;
- *deels bereikt.*
Indien er op een bepaald gebied wel activiteiten ondernomen zijn of beleid is geformuleerd, maar dit nog niet heeft geleid tot de beoogde effecten, hebben wij geoordeeld dat dit doel deels gerealiseerd is. Ditzelfde geldt als een doel slechts gedeeltelijk gerealiseerd is in termen van prestaties. Het oordeel deels geven wij ook indien een doel zelfs geheel gerealiseerd is in termen van effecten en prestaties maar niet binnen de gestelde termijn;
- *nee, niet bereikt.*
Indien uit rapportages blijkt dat een doelstelling niet gerealiseerd is of indien niet in openbare bronnen gerapporteerd wordt over de mate van realisatie van de betreffende doelstelling en ook het stadsdeel geen nadere toelichting kon geven, hebben wij geoordeeld dat de doelstelling niet is gerealiseerd;

- *onbekend*.

Indien in de bronnen niet gerapporteerd wordt over de mate van realisatie van een doelstelling en ook anderszins hierover geen informatie is aangetroffen, hebben wij geoordeeld dat de realisatie onbekend is.

Rapportage

In bijlage 1 van voorliggend rapport is voor elk van de 15 thema's uit het Programakkoord een tabel opgenomen. In elke tabel is per doel aangegeven of erover gerapporteerd is en wat naar ons oordeel de mate van realisatie is. Ter toelichting op dit overzicht is in onderstaande tabel aangegeven welk type informatie in de verschillende kolommen is opgenomen.

Tabel 1.3 - Type informatie per thema

Kolom	Toelichting
Nr	Het nummer per doelstelling uit het Programakkoord 2002-2006, zoals dit door de rekenkamer is toegekend
Beoogde doelen / prestaties / activiteiten	Een in het Programakkoord opgenomen doel, prestatie of activiteit die in de bestuursperiode van het huidige Dagelijks Bestuur (maart 2002 – maart 2006) gerealiseerd dient te worden
Gerapporteerd	Indien in openbare bronnen geheel of gedeeltelijk een uitspraak wordt gedaan over de realisatie van het beoogde doel wordt dit als een groen stoplicht gepresenteerd. Indien de rekenkamer geen informatie heeft aangetroffen in de openbare bronnen is dit weergegeven als een rood stoplicht
Gerealiseerd	Deze waarde kent vier kleuren: (1) Groen indien gerealiseerd, (2) Rood indien niet gerealiseerd, (3) Oranje indien deels gerealiseerd (4) Geen kleur (wit) indien het onbekend is of een doel is gerealiseerd. De rekenkamer komt tot één van deze vier bevindingen op basis van beschikbare informatie uit openbare bronnen en/of toelichting vanuit het stadsdeel

Ambtelijk en bestuurlijk wederhoor

De nota van bevindingen die aan de basis van dit rapport heeft gestaan is op 16 februari 2006 voor ambtelijk wederhoor voorgelegd aan het stadsdeel, waarbij gereageerd kon worden op de juistheid van de gepresenteerde feiten. De rekenkamer heeft de reacties van dit ambtelijk wederhoor, voor zover relevant, verwerkt in het rapport.

Het conceptrapport is op 6 maart 2006 voor bestuurlijk wederhoor voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur van het stadsdeel Amsterdam-Centrum. Daarbij is gevraagd om per aanbeveling aan te geven of deze wordt overgenomen en zo ja welke maatregelen het bestuur zal treffen naar aanleiding van deze aanbevelingen. De bestuurlijke reactie en het nawoord van de rekenkamer zijn opgenomen in hoofdstuk 4.

1.6 Leeswijzer

In het tweede hoofdstuk van dit rapport zijn de bevindingen van de rekenkamer verwoord. Hierbij wordt eerst ingegaan op de positie van het Programakkoord en vervolgens op de onderzoeksvragen: de mate van realisatie van doelen (centrale vraag), de formulering van de doelen in het Programakkoord (onderzoeksvraag 1), en de rapportage over de doelen van het Programakkoord (onderzoeksvraag 2). Tevens wordt in het hoofdstuk kort ingegaan op de vertaling van het Programakkoord in relevante documenten. In hoofdstuk 3 zijn onze conclusies en aanbevelingen beschreven. Tot slot worden in bijlage 1 voor elk van de 15 thema's uit het Programakkoord de bevindingen in tabelvorm gepresenteerd.

2 Bevindingen

2.1 Positie van Programakkoord

Programakkoord als politiek document

Voordat in de volgende paragrafen wordt ingegaan op de bevindingen ten aanzien van de onderzoeksvragen beschrijft de rekenkamer de positie van het Programakkoord. Dit geeft de achtergrond aan waar tegen de bevindingen moeten worden geplaatst.

Na de verkiezingen wordt een collegeprogramma door het college of raadsprogramma door de gemeenteraad opgesteld. Dit gebeurt tegelijkertijd met de vorming van het college. Zoals de benaming al aangeeft gaan gemeenten verschillend om met het opstellen van een dergelijk programma. Sommige gemeenten stellen alleen een raadsprogramma op, terwijl andere gemeenten alleen een collegeprogramma of beide opstellen. Ook de werkwijze verschilt sterk. In sommige gemeenten is een raadsprogramma een gemeenschappelijk product met inbreng van alle fracties. In andere gemeenten stellen alleen de collegepartijen het programma op. Verder kan de relatie tussen raads- en collegeprogramma sterk verschillen. De programma's zijn soms los van elkaar opgesteld, soms is het ene programma een afgeleide van het andere¹.

Het Programakkoord 2002-2006 van stadsdeel Amsterdam-Centrum is het resultaat van een politiek onderhandelingsproces tussen verschillende fracties uit de stadsdeelraad. Naast de collegepartijen heeft ook GroenLinks het Programakkoord opgesteld. Het DB heeft het Programakkoord vervolgens aanvaard en nam de uitvoering ter hand.

Het Programakkoord is dus een politiek document dat geen wettelijke kader kent in de Gemeentewet anders dan vermeld in artikel 35². Er worden dan ook wettelijk gezien geen eisen gesteld aan de wijze waarop het Programakkoord wordt opgesteld. Gelet op de openheid en transparantie die de stadsdeelraad nastreeft³ en gelet op ontwikkelingen binnen andere gemeenten kan de rekenkamer het zich voorstellen dat het Programakkoord specifiek en meetbaar zou zijn opgesteld⁴. In algemene zin constateert de rekenkamer daarentegen dat doelen in het Programakkoord niet specifiek en meetbaar zijn geformuleerd. Dit is opvallend omdat het DB zelf aangeeft dat het Programakkoord voor 98% is gerealiseerd (zie paragraaf 1.1).

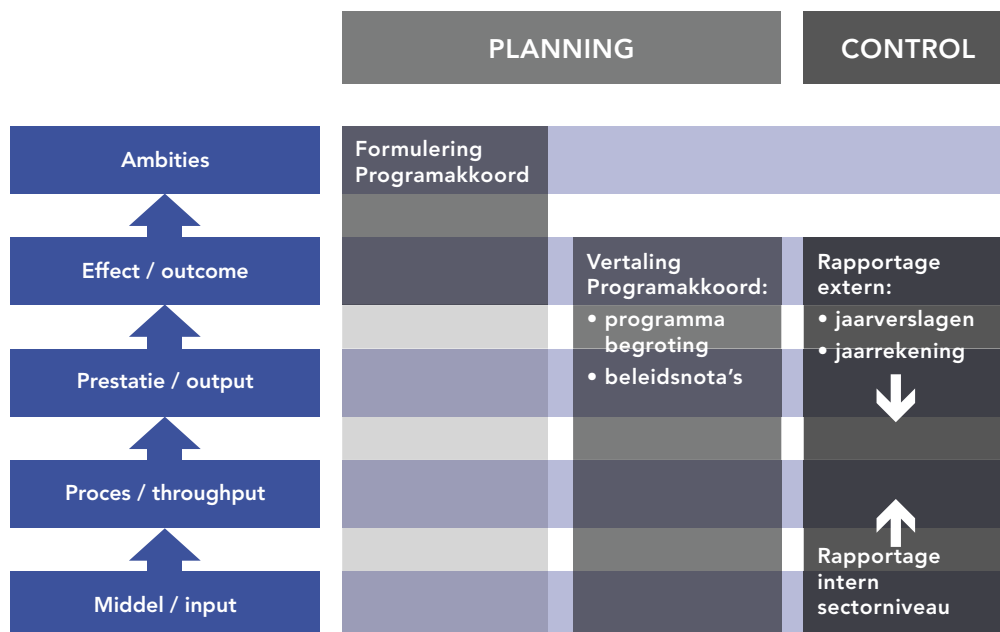
Een raadsprogramma (Programakkoord) is een belangrijk kaderstellend document waaraan evenwel dus geen eisen worden gesteld. Aan een ander belangrijk dualistisch document, de programmabegroting, worden echter wel wettelijke eisen gesteld. Op grond hiervan ligt het in de rede dat de programmabegroting aansluit op het Programakkoord. Het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' stelt dat het programmaplan (onderdeel van de begroting) het volgende dient te bevatten:

- de doelstelling en in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten: Wat willen we?
- de wijze waarop gestreefd wordt om deze effecten te realiseren: Wat gaan we er voor doen?
- de raming van baten en lasten: Wat gaat het kosten?

Theoretisch model: Programakkoord in relatie tot planning- en controlcyclus

In het licht van bovenstaande geeft figuur 2.1 de samenhang tussen het Programakkoord en de programmabegroting in de planning- en controlcyclus. Er is in de figuur specifieke aandacht voor formulering, vertaling en rapportage.

Figuur 2.1 - Programakkoord en planning- en controlcyclus

De figuur laat het volgende zien:

- planning: Formulering Programakkoord – uitgangspunten en effecten.*
Het Programakkoord is ideaaltypisch het meest abstracte document waar doelen zijn geformuleerd. Het gaat dan om ambities en effecten. Een ambitie kan bijvoorbeeld zijn 'bewoners en verblijvers moeten zich prettig voelen in de binnenstad' en een effect kan zijn 'verbetering van de veiligheid in de binnenstad'. Maar omdat er geen eisen worden gesteld aan programakkoord is het aan de stadsdeelraad zelf om te bepalen of meer concrete doelen een plek vinden in het Programakkoord (zie transparante deel in de figuur).
- planning: Vertaling Programakkoord – effecten, prestaties, processen en middelen.*
In de programmabegroting en beleidsnota's vindt in de planningsfase door het DB een vertaling plaats die aansluit op het Programakkoord en die wordt vastgesteld door de stadsdeelraad. Dit betekent een operationalisering van doel en effect naar concreet gedefinieerde en afrekenbare prestaties, naar processen en tot slot naar middelen. Als voorbeeld noemen we: '10% meer politieagenten op straat in de binnenstad' (prestatie) en '15% meer budget wordt beschikbaar gesteld voor blauw op straat' (middelen).
- control: Rapportage extern – effecten, prestaties, processen en middelen.*
De externe rapportage van het DB over de voortgang van doelen vindt plaats in jaarverslagen en jaarrekeningen.
- control: Rapportage intern op sectorniveau – effecten, prestaties, processen en middelen.*
De basis voor de interne rapportage ligt op sectorniveau. De jaarverslagen per sector worden geconsolideerd tot één jaarverslag. Deze wordt zowel voor de externe rapportage als voor de interne rapportage gebruikt.

2.2 Realisatie van Programakkoord

Verantwoording DB over realisatie Programakkoord

Op 14 februari 2006 is het document 'Programakkoord 2002-2006 Stadsdeel Amsterdam-Centrum, verantwoording uitvoering' gepubliceerd door het DB. Hiermee verantwoordt het DB zich over de uitvoering van het Programakkoord. Ten aanzien van dit verantwoordingsdocument plaatst de rekenkamer de volgende opmerkingen:

- per doel wordt ingegaan op de activiteiten die door het stadsdeel zijn ontplooid, maar niet op de effecten en de prestaties. Daarbij ontbreekt het aan een oordeel over in hoeverre doelen zijn gerealiseerd;
- dit geldt ook voor de eindconclusie van het DB. Deze luidt dat 'het Programakkoord voor het overgrote deel is uitgevoerd'. Het was in de ogen van de rekenkamer inzichtelijker geweest indien ook daar een duidelijk oordeel was geveld over de mate waarin doelen zijn gerealiseerd;
- het is begrijpelijk dat het DB geen 'harde' uitspraken doet – of kan doen – over de mate van realisatie. Het verantwoordingsdocument is namelijk niet voldoende specifiek en meetbaar opgesteld.

Mate van realisatie doelen Programakkoord

In het Programakkoord zijn 232 doelen, prestaties en activiteiten geformuleerd voor 15 thema's. Uit interviews blijkt dat in de bestuursperiode maart 2002 – maart 2006 het Programakkoord sturend is geweest in het formuleren van beleid en het nemen van beslissingen. Dit gold voor zowel de bestuurders als de ambtenaren. Zo toetsten het DB en het management team voorgenomen beleid en nota's aan het Programakkoord. Het is vervolgens de taak van de sectoren om de voortgang van de doelen te bewaken.

Het streven van het DB was om alle doelen te bereiken. Uiteindelijk geeft zij aan dat 98% van de doelen is gerealiseerd (zie paragraaf 1.1) en later 'het overgrote deel' (zie 'Programakkoord 2002-2006 stadsdeel Amsterdam-Centrum, verantwoording uitvoering').

De rekenkamer oordeelt echter anders en stelt dat het DB minder doelstellingen heeft gerealiseerd. Van de 232 doelen is:

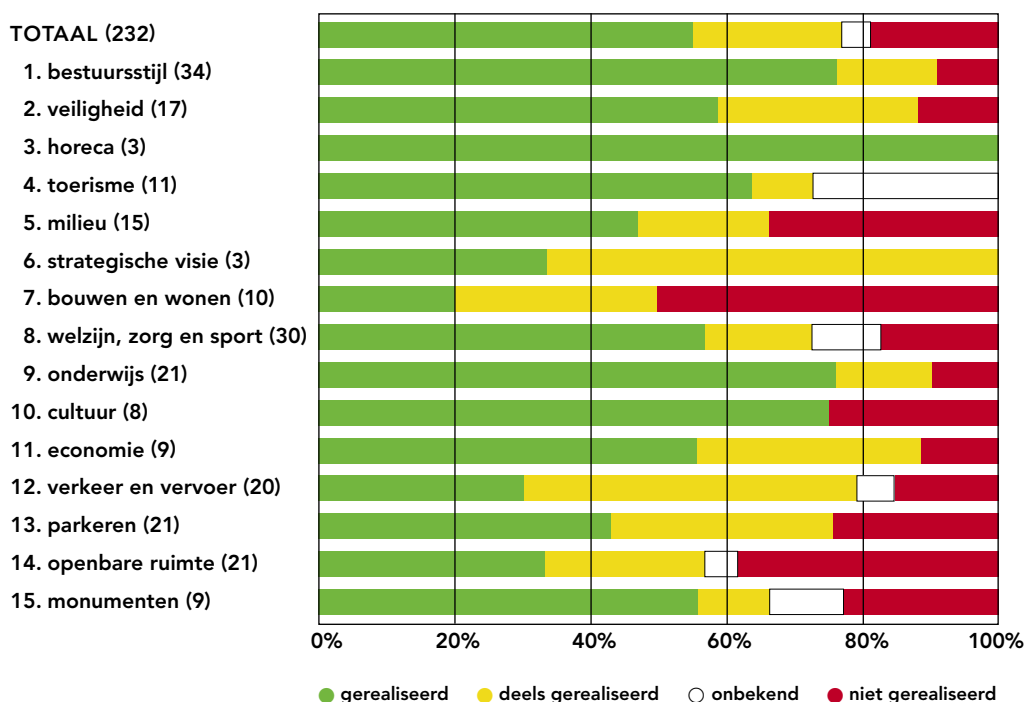
- 55% gerealiseerd;
- 23% deels gerealiseerd;
- 19% niet gerealiseerd;
- van 4% van de doelen is de mate van realisatie onbekend door het ontbreken van de juiste informatie.

In de ogen van de rekenkamer is een behoorlijk deel van de doelen niet gerealiseerd ondanks dat het stadsdeel het Programakkoord als sturingsinstrument zag voor de afgelopen bestuursperiode. Daarnaast is er een verschil in het oordeel over de mate van realisatie van de rekenkamer en van het DB. Het DB stelt dat in eerste instantie 2% niet gerealiseerd is (of anders gezegd: 98% is wel gerealiseerd), terwijl de rekenkamer stelt dat 19% niet gerealiseerd is.

Figuur 2.2 geeft het overzicht van de mate van realisatie voor het totaal en per thema.

Figuur 2.2 – Realisatie per thema

In de figuur valt ons het volgende op:

- *het thema 'Strategische visie' kent een beperkte realisatie van doelen.*
Dit kan volgens de rekenkamer te maken hebben met het gebrek aan specifieke middelen voor het thema: er is geen ruimte voor gereserveerd in de begroting;
- *de thema's 'Bouwen en wonen' en 'Openbare ruimte' kennen een groot aantal doelen dat niet gerealiseerd is.*
Er zijn voor deze thema's wel plannen opgesteld met betrekking tot stedelijke vernieuwing, huisvesting en watergebruik, maar deze zijn nog niet uitgevoerd;
- *het thema 'Horeca' valt in positieve zin op.*
De drie doelen zijn gerealiseerd. Dit heeft volgens de rekenkamer de volgende redenen. Ten eerste was het een thema waaraan het DB een hoge prioriteit gaf, ten tweede kent het thema slechts drie doelen en ten derde zijn de doelen in het thema niet al te ambitieus geformuleerd.

Oorzaken indien doelen niet zijn gerealiseerd

In het algemeen constateert de rekenkamer dat er meerdere oorzaken zijn die ertoe leiden dat doelen niet gerealiseerd zijn:

- *de beperkte (financiële) middelen.*
Indien er te weinig middelen beschikbaar zijn om een doel na te streven, zal de realisatie van dat doel niet volledig zijn. Hierbij speelt volgens de rekenkamer mee dat er geen financiële vertaling van het Programmakkoord door het stadsdeel is opgesteld. Daardoor is vooraf niet duidelijk in hoeverre doelen financieel gezien realistisch zijn geformuleerd;

- *het ontbreken van de stadsdeelverantwoordelijkheid.*
Voor sommige doelen is het stadsdeel niet verantwoordelijk. Bij de oprichting van stadsdeel Amsterdam-Centrum waren de verhoudingen en verantwoordelijkheden niet volledig duidelijk. De verantwoordelijkheid bleek op sommige gebieden op een andere plek te liggen dan ten tijde van formulering van het Programakkoord werd aangenomen. Het kan daarbij gaan om instanties als de centrale stad, de politie en woningbouwcorporaties. De prestatie die het stadsdeel in een dergelijke situatie wel kan leveren, ligt in het leggen van contacten en agenderen van onderwerpen. Onze constatering is dat het stadsdeel, ondanks het ontbreken van de bestuurlijke verantwoordelijkheid, zich wel heeft ingezet voor het in gang zetten van de realisatie van sommige doelen. Als voorbeeld noemt de rekenkamer het thema Horeca, dat het DB een belangrijk thema achtte. Er zijn echter ook doelen waar het DB zich niet mee heeft 'bemoeid';
- *het beleid is laat in gang gezet.*
De bestuursperiode betrof maart 2002 tot en met maart 2006. Activiteiten voor een aantal doelen zijn pas aan het eind van de bestuursperiode in gang gezet, waardoor de effecten nu nog niet zichtbaar zijn. Een voorbeeld hiervan is het onderbrengen van onrendabele topmonumenten in een particuliere stichting. Pas in februari 2006 wordt over dit onderwerp een preadvies besproken in het DB;
- *het niet meer actueel zijn van een probleem.*
De actualiteit kan een probleem en daarmee een gesteld doel niet meer relevant maken. Een voorbeeld is het doel om te komen tot een zomerschool om leerlingen met achterstand bij te spijkeren. Inmiddels is het aantal leerlingen met een achterstand sterk gedaald en is er al een groot aantal bijspijkerkampen.

2.3 Kwaliteit van formulering van Programakkoord

Ondanks de eerdere opmerkingen ten aanzien van het ontbreken van wettelijke eisen aan het Programakkoord (zie paragraaf 2.1) heeft de rekenkamer toch onderzocht in hoeverre het Programakkoord meetbaar en specifiek is opgesteld.

Weinig beoogde effecten zijn geformuleerd

Elk thema uit het akkoord opent met een passage waarin in zeer algemene zin op beoogde maatschappelijke effecten wordt ingegaan. Zo moet iedereen "zich vrijelijk in de binnenstad kunnen bewegen zonder voortdurende vrees door deze of gene belaagd te worden" en moet Amsterdam-Centrum "een gemengde en gevarieerde stad blijven". Binnen de thema's wordt – een beperkt aantal uitzonderingen daargelaten – geen nadere duiding van de gewenste effecten benoemd. Hiermee is onvoldoende duidelijk welke verandering het stadsdeel wil bereiken in de bestuursperiode van vier jaar. Dit maakt het ook moeilijk voor de stadsdeelraad en buitenstaanders om te beoordelen of het stadsdeel successen heeft geboekt.

Beperkte onderbouwing samenhang tussen probleem en effect

Een korte schets van de aan te pakken problemen ontbreekt per thema. Doordat de nadruk in het Programakkoord vooral ligt op de te ondernemen activiteiten kan het zijn dat deze een doel op zich worden. Terwijl het doel van het Programakkoord toch primair gelegen is in het bereiken van bepaalde effecten. Effecten waarvoor wellicht op een later moment andere activiteiten (beleidsalternatieven) meer in aanmerking blijken te komen.

Beperkte samenhang tussen effect en prestatie

Belangrijk vindt de rekenkamer dat duidelijk is welke bijdrage (prestatie) het stadsdeel gaat leveren aan een beoogd effect. Nu is vaak niet duidelijk wat de relatie is tussen wat het stadsdeel wil bereiken (bijvoorbeeld vergroting leefbaarheid) en wat het stadsdeel daarvoor gaat doen. Dit verkleint de mate van sturing die hiervan richting de stadsdeelorganisatie uitgaat. Tevens beperkt het de mogelijkheden om te controleren of het stadsdeel heeft bereikt wat ze voornemens was in termen van prestaties.

Doelen die geen stadsdeelbevoegdheid zijn

In het Programakkoord staan op diverse plaatsen doelen geformuleerd waar het stadsdeel deels of geheel geen bevoegdheden heeft. Dit lijkt op het eerste gezicht niet bij te dragen aan de haalbaarheid van de ambities van het stadsdeel. Toch hebben ook deze doelen betrekking op zaken die in het stadsdeel spelen, maar waarvoor veelal de centrale stad bevoegd is. Dan gaat het bijvoorbeeld om gewenste verbeteringen voor de grachten, de horeca, het milieu en de verslaafdenzorg.

De rekenkamer constateert dat het stadsdeel zich in wil zetten om andere organen te bewegen tot activiteiten die bijdragen aan de doelen van het stadsdeel. Er is echter in het huidige Programakkoord veelal niet aangegeven wat die inzet dan inhoudt en hoe groot de mate van beïnvloeding door het stadsdeel is. Door deze formulering is niet duidelijk welke prestatie het stadsdeel zelf gaat leveren om een dergelijk doel te bereiken en wordt ruimte geboden aan verschillende interpretaties.

Beperkte financiële onderbouwing

Door het grote aantal doelen dat in het Programakkoord is neergelegd, komt uiteraard ook de vraag op hoe realistisch een en ander financieel gezien is. Bij de eerste programmabegroting is een vertaling gemaakt van de doelen in het Programakkoord naar begrotingsposten. Die programmabegroting gaat echter niet op alle doelen in. Onduidelijk is daardoor wat dit betekent voor het belang dat aan de overige ambities van het stadsdeel wordt gehecht en hoe realistisch het is dat de niet begrote posten uiteindelijk toch gerealiseerd zullen worden.

Geen meetbare doelen

De in het Programakkoord beoogde effecten en prestaties zijn in het Programakkoord, maar ook in onderliggende documenten vrijwel niet meetbaar geformuleerd. Het gaat daarbij ondermeer om de volgende aspecten:

- *formulering van beginwaarden.*

De beginwaarde is een ijkpunt waar tegen de realisatie kan worden afgezet. Bij nagenoeg geen van de doelen is een beginwaarde geformuleerd. Een van de uitzonderingen hierop is het doel om de mobiliteit in 2005 met 25% te laten afnemen ten opzichte van 1993. In dit voorbeeld zijn een beginwaarde en een eindwaarde benoemd die vervolgens gemeten kunnen worden. Deze wijze van formulering biedt de stadsdeelraad de mogelijkheid de mate van realisatie van het doel te volgen;
- *formulering van criteria waarmee kan worden vastgesteld of doelen zijn bereikt.*

In tegenstelling tot het doel ten aanzien van mobiliteit kennen de meeste doelen geen criteria. Doelen zijn regelmatig geformuleerd in termen als “zal zich inzetten”, “wordt gestreefd naar”, “zal oppakken” en “wordt gestimuleerd”. Doelen die op deze wijze zijn geformuleerd zijn moeilijk te meten, en daarmee ook niet te controleren voor de stadsdeelraad. Uiteraard is niet elk doel in een getal te vatten maar ook bij het “stimuleren van ...” valt aan te geven wanneer het stadsdeel tevreden is over de resultaten hiervan⁵.

2.4 Kwaliteit van vertaling van Programakkoord

Figuur 2.1 liet zien dat het Programakkoord vertaald wordt in de programmabegroting en in beleidsnota's. Ten aanzien van de vertaling van het Programakkoord in documenten staan twee vragen centraal:

- 1 in hoeverre sluiten de verantwoordingsdocumenten aan op het Programakkoord?
- 2 in hoeverre zijn de vertaalde doelen in de verantwoordingsdocumenten meetbaar en specifiek geformuleerd?

De rekenkamer beantwoordt deze vragen op grond van de bestudering van de betreffende documenten; dit in het kader van de onderzoeksvragen naar realisatie en rapportage. De rekenkamer constateert ten aanzien van de twee geformuleerde vragen:

- *ad 1.*
De rekenkamer ziet dat de programmabegroting niet volledig aansluit op het Programakkoord. Ditzelfde geldt voor de beleidsnota's. Zo is een operationalisatie van doelen in 50 meetgegevens opgenomen in de programmabegrotingen. Uiteindelijk zijn per thema (15 thema's totaal) maximaal vijf meetgegevens gedefinieerd wat resulteerde in circa 50 meetgegevens. De meetgegevens zijn echter niet 1-op-1 te relateren aan de doelen uit het Programakkoord;
- *ad 2.*
De rekenkamer ziet dat naast het Programakkoord de programmabegroting en beleidsnota's niet volledig specifiek en meetbaar gedefinieerd zijn. In de programmabegroting is wel een aanzet gemaakt middels het formuleren van speerpunten, effecten, prestaties en meetgegevens. Maar over het algemeen zijn er geen tijdspad en streefwaarden gedefinieerd, en zijn er geen nulmetingen gedaan.

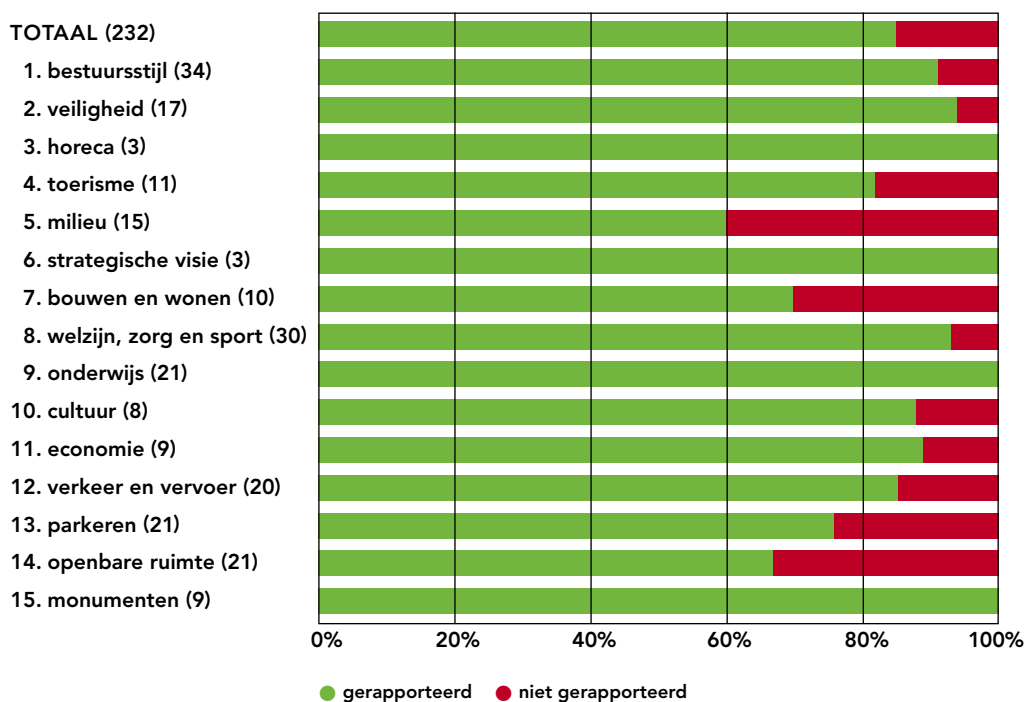
2.5 Kwaliteit van rapportage over Programakkoord

De belangrijkste bronnen waarin rapportage over het Programakkoord plaatsvindt, zijn de jaarverslagen, de jaarrekeningen, de voorjaarsnota's en de programmabegrotingen van het stadsdeel. Van de 232 doelen constateert de rekenkamer dat over:

- 85% van de doelen is gerapporteerd;
- 15% van de doelen niet is gerapporteerd.

Figuur 2.3 geeft het overzicht van mate waarin over de voortgang van doelen uit het Programmakkoord is gerapporteerd. Daarbij is tussen haakjes het aantal doelen per thema aangegeven.

Figuur 2.3 – Rapportage per thema

Op basis van het onderzoek komt de rekenkamer met de volgende bevindingen ten aanzien van de rapportage over doelen:

- *rapportage van 50 meetgegevens.*
De afdeling Planning en Control doet op de eerder genoemde 50 meetgegevens een beperkte toets. Over deze meetgegevens rapporteert het stadsdeel adequaat. Doordat niet alle doelen zijn geoperationaliseerd en vervolgens de operationalisatie niet 1-op-1 heeft plaatsgevonden, is het lastig te achterhalen in hoeverre de rapportage over de meetgegevens een antwoord geven op de realisatie van doelen;
- *over doelen wordt in het algemeen gefragmenteerd gerapporteerd.*
De rekenkamer constateert dat – buiten de 50 meetgegevens – gefragmenteerd gerapporteerd wordt over de mate van realisatie van doelen. Zo komen doelen wel terug in de programmabegroting, maar meestal is dat deels en in andere bewoordingen. Hierdoor blijft het voor buitenstaanders onduidelijk in hoeverre doelen zijn gerealiseerd. Ten eerste komt dat omdat teruggegrepen moet worden op documenten die niet tot de reguliere verantwoordingsdocumenten behoren, zoals beleidsnota's, verordeningen en andersoortige plannen. En ten tweede omdat de exacte formulering zoals gesteld in het Programmakkoord zelden terug te vinden is;
- *nauwelijks rapportage over wat niet bereikt is.*
In de verantwoordingsdocumenten wordt nauwelijks gerapporteerd indien doelen niet behaald zijn. Het zou de inzichtelijkheid vergroten indien in de verantwoordingsdocumenten ook is aangegeven welke doelen niet gerealiseerd zijn. Voorbeelden van doelen waarover niet gerapporteerd is in de gebruikelijke verantwoordingsdocumenten en die

ook niet gerealiseerd zijn, zijn 'het weren van taxi's over de trambaan' en 'het doen van een voorstel voor verbetering van de verkeersveiligheid van de voetgangersoversteekplaats Prins Hendrikkade/Damrak'.

3 Conclusies en aanbevelingen

3.1 Hoofdconclusies

Ten aanzien van de realisatie van doelen in het Programakkoord (centrale vraag) concludeert de rekenkamer het volgende.

Iets meer dan dan de helft van de doelen is volledig gerealiseerd

Het streven van het DB was (uiteraard) om alle doelen uit het Programakkoord te bereiken. De rekenkamer concludeert dat een groot aantal van de 232 doelen niet of slechts deels gerealiseerd is. De rekenkamer komt tot de volgende verdeling ten aanzien van de mate van realisatie van doelen:

- 55% gerealiseerd (127 doelen);
- 23% deels gerealiseerd (53 doelen);
- 19% niet gerealiseerd (43 doelen);
- van 4% van de doelen is de mate van realisatie onbekend door het ontbreken van de juiste informatie (9 doelen).

De beperkte realisatie hangt deels samen met de kwaliteit van de formulering van doelen

Er zijn meerdere oorzaken aan te wijzen waarom doelen niet zijn bereikt. Echter, een belangrijke oorzaak ziet de rekenkamer in de wijze waarop doelen zijn geformuleerd in het Programakkoord. De rekenkamer constateert dat de onderbouwing van de relatie tussen probleem, beoogd effect en beoogde prestaties over het algemeen beperkt is. Het een en ander heeft de volgende consequenties:

- doordat de rekenkamer het Programakkoord strikt en letterlijk interpreteert, leidt dit tot een beperktere mate van realisatie. Een aantal doelen is om die reden door de rekenkamer als ‘deels gerealiseerd’ aangemerkt;
- specifiek formuleren van doelen is een voorwaarde voor:
  - het richtinggeven aan de beleidsuitvoering en daarmee voor effectief beleid;
  - het achteraf vaststellen of beleid effectief is geweest.

3.2 Deelconclusies formulering

Ten aanzien van de kwaliteit van de formulering van doelen in het Programakkoord (onderzoeksvraag 1) en de vertaling van het Programakkoord concludeert de rekenkamer het volgende.

Het Programakkoord kent – ondanks de grote hoeveelheid doelen – over het algemeen een beperkte concreetheid

De rekenkamer realiseert zich dat het Programakkoord een product is van onderhandelingen tussen politieke fracties. Juist indien een Programakkoord een dusdanig karakter heeft, acht de rekenkamer het noodzakelijk dat het Programakkoord adequaat wordt vertaald en geoperationaliseerd. Deze vertaling zou zijn weerslag moeten vinden in met name de programmabegroting.

De programmabegrotingen sluiten niet volledig aan op het Programakkoord en zijn niet voldoende meetbaar en specifiek

Volgens het stadsdeel was het Programakkoord een belangrijk sturingsinstrument voor zowel het DB als het ambtelijk apparaat, bijvoorbeeld bij het maken van beleidskeuzes en het opstellen van beleidsnota's. In die zin bevreemdt het de rekenkamer dat de vertaling

van het Programakkoord in de programmabegroting onvolledig was. Daarnaast was de vertaling niet specifiek en meetbaar. Voorbeelden van waar verbetering mogelijk was geweest:

- *financiële onderbouwing.*
Een financiële onderbouwing of vertaling van doelen kan aangeven in hoeverre een doel realistisch is. Dit heeft slechts beperkt plaatsgevonden;
- *stadsdeelverantwoordelijkheid.*
Het schetst een weinig realistisch beeld indien doelen worden opgenomen waarbij de verantwoordelijkheid niet bij het stadsdeel ligt. Voor een aantal doelen in het Programakkoord is dit het geval geweest;
- *meetbaarheid.*
Doelen in de vertaling van het Programakkoord zijn vrijwel niet meetbaar geformuleerd. Het gaat daarbij om het formuleren van beginwaarden en van criteria om prestaties en effecten vast te stellen.

3.3 Deelconclusies rapportage

Ten aanzien van de rapportage over de voortgang en realisatie van doelen (onderzoeksvraag 2) concludeert de rekenkamer het volgende.

Over de meeste doelen is gerapporteerd, maar wel gefragmenteerd

Volgens de rekenkamer is over 85% van de doelen op de één of andere wijze gerapporteerd in de afgelopen bestuursperiode; bijvoorbeeld in programmabegrotingen, jaarverslagen en beleidsnota's. De rapportage was echter meestal gefragmenteerd. Dit heeft vooral te maken met het feit dat de vertaling niet voldoende was. Zo komen doelen wel terug in de programmabegroting, maar meestal is dat deels en in andere bewoordingen. Hierdoor blijft het voor bijvoorbeeld de stadsdeelraad in haar controlerende rol onduidelijk in hoeverre doelen zijn gerealiseerd.

Beperkte rapportage over doelen die niet bereikt zijn.

De rekenkamer constateert dat over het algemeen niet gerapporteerd wordt indien doelen niet bereikt zijn. Dit zou kunnen komen omdat het DB van mening is dat 98% van de doelen is bereikt. Wat de rekenkamer betreft zou het inzichtelijk zijn als in de verantwoordingsdocumenten is aangegeven indien doelen niet gerealiseerd zijn.

3.4 Aanbevelingen

De aanbevelingen van de rekenkamer luiden als volgt:

Formulering van het Programakkoord

- 1 Formuleer doelen in de vorm van ambities en effecten in het Programakkoord en onderbouw de samenhang tussen beide.
- 2 Formuleer doelen realistisch voor wat betreft:
  - financiële consequenties;
  - verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het stadsdeel.
- 3 Benoem niet-beïnvloedbare factoren en voorkom daarmee een mogelijke verwachtingskloof.

Vertaling van het Programakkoord

- 4 Zorg voor aansluiting van de programmabegroting op het Programakkoord.
- 5 Geef in de programmabegroting inzicht in de relatie tussen te leveren prestaties, gekozen processen en middelen enerzijds en de beoogde effecten anderzijds.
- 6 Formuleer de programmabegroting zoveel mogelijk meetbaar en specifiek:

- verricht nulmetingen;
- bepaal streefwaarden;
- bepaal tijdpad;
- kies eerder voor minder maar deugdelijke prestatiegegevens.

Rapportage over de voortgang van het Programmakkoord

- 7 Zorg voor een verantwoording die inzicht geeft in de geleverde prestaties, tot stand gekomen processen en middelen enerzijds en de gerealiseerde effecten anderzijds.
- 8 Zorg dat de jaarverslagen en -rekeningen meetbaar en specifiek zijn opgesteld en sluit daarbij aan op de programmabegroting.
- 9 Zorg dat de jaarverslagen en -rekeningen volledig zijn waarin ook doelen die niet gerealiseerd zijn een plaats krijgen.
- 10 Houd op een centraal punt toezicht op de realisatie door monitoring. Dat is het periodiek en op vergelijkbare wijze verzamelen van relevante gegevens, met als doel inzicht te krijgen in de mate van doelrealisatie.
- 11 Maak afspraken over de vereiste betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van de metingen/monitoring.
- 12 Indien beleidsmatige, maatschappelijke of politieke ontwikkelingen leiden tot nieuwe doelen, rapporteer dan ook voor deze nieuwe doelen over effecten, prestaties, processen en middelen.

4 Bestuurlijke reactie en nawoord

4.1 Bestuurlijke reactie Dagelijks Bestuur stadsdeel Amsterdam-Centrum

U vraagt ons een reactie op de conclusies en aanbevelingen naar aanleiding van uw onderzoek naar de realisatie van het Programakkoord 2002-2006. Wij maken graag gebruik van de gelegenheid die u ons biedt voor bestuurlijk wederhoor.

Dat het Dagelijks Bestuur zelf door een uitspraak in een politiek café in juli 2005 de Rekenkamer heeft geïnspireerd tot dit onderzoek beschouwen wij als een compliment. Onafhankelijk van ons oordeel over het rapport zijn wij blij dat het rapport er op dit moment ligt en daarmee een handreiking aan en hulpmiddel voor de onderhandelaars en opstellers van een nieuw programakkoord kan zijn.

Het programakkoord is inderdaad een politiek document, in de zin dat het de resultante is van een onderhandeling tussen delegaties van politieke partijen die deelgenomen hebben aan de stadsdeelraadverkiezingen. Hierdoor geven sommige doelstellingen het compromis weer waarvoor draagvlak kon worden gevonden. De meetbaarheid (het SMART formuleren) van een doelstelling was destijds niet de primaire zorg van de deelnemers aan dit proces. Zij moesten tot een akkoord zien te komen. Resultaat hiervan was een Programakkoord dat niet SMART geformuleerd is. We hebben dit onderkend.

Desondanks hebben wij de uitvoering van het akkoord zo zorgvuldig mogelijk bewaakt. Dat de wijze waarop doelen zijn geformuleerd ons nu tot verschillende conclusies over de realisatie brengen zijn we met u eens.

Een goed voorbeeld hiervan is de passage over gemaakte afspraken over de zogenaamde 'knip' Prins Hendrikkade/Damrak (12.7). Namelijk een bevestiging door de stadsdeelpolitici dat zij de afspraken, die hierover eerder in de gemeenteraad zijn gemaakt, zullen respecteren. De gememoreerde maatregelen kunnen niet eerder dan in 2010 worden uitgevoerd en zijn daarmee niet te realiseren in de programakkoordperiode. Overigens werd wel in overleg met het projectbureau Noord/Zuidlijn de veiligheid voor voetgangers op dit kruispunt verbeterd.

Voor een aantal andere sprekende voorbeelden van onze beoordelingen over de realisatie van doelstellingen die afwijken van de uwe verwijzen naar bijlage 1.

Zoals u ook onderkent bevat het programakkoord 2002-2006 ook een aantal doelen dat de stadsdeelverantwoordelijkheid te boven gaat. Het stadsdeel en de opstellers van het akkoord waren nieuw en daarmee lijkt het waarschijnlijk dat een volgend akkoord voor de periode 2006-2010 minder dergelijke doelen zal bevatten. Naast het voorbeeld van de 'knip' in de Prins Hendrikkade (12.7), kan hier de doelstelling van het Openbaar Vervoer worden genoemd (12.8). Hoewel het stadsdeel er niet over gaat, vond er toch een onderzoek naar de Opstapper plaats (12.9). Het rapport werd met aanbevelingen aan de centrale stad aangeboden. Een ander voorbeeld is het voorkeursbeleid voor milieuvriendelijk vervoer over water, dat een bevoegdheid is van de centrale stad (14.20).

Verder kan het voorkomen dat het Dagelijks Bestuur gedurende de periode tot een veranderd inzicht komt, maar dit wel voorlegt aan de coalitiepartijen of de stadsdeelraad. Een voorbeeld hiervan is de nota Bereikbaarheid 2004-2009, waarin gedeeltelijk voor andere uitgangspunten werd gekozen (13.8) of de Visie op de Openbare Ruimte Jordaan (15.9 open-graven gracht).

U constateert dat de doelen in het Programakkoord 2002-2006 veelal niet specifiek en meetbaar zijn geformuleerd. Zoals al gezegd was dit ook niet de primaire zorg bij de onderhandelingen over het Programakkoord. U vindt dit toch opvallend omdat wij zelf aangegeven zouden hebben dat het Programakkoord voor 98% is gerealiseerd. Wat wij bedoeld hebben te zeggen is dat wij voor nagenoeg alle doelstellingen van het Programakkoord de activiteiten hebben ondernomen die van het Dagelijks Bestuur mochten worden verwacht. Voor een goed voorbeeld hiervan verwijzen wij naar de ontwikkeling van het Haarlemmerplein (14.2). Wij hebben hiervoor alle inspanningen geleverd die binnen ons vermogen lagen. Dat dit desondanks helaas nog niet heeft mogen leiden tot de ontwikkeling die in het Programakkoord staat vermeld ligt buiten onze invloed, te weten een procedure bij de Raad van State.

U stelt dat het Programakkoord de ambities en doelen van het Dagelijks Bestuur bevat. Dat is zeker waar. U gaat er echter aan voorbij dat het Programakkoord een raadsbesluit is en dat de uitvoering hiervan ook onder toetsing door de raad plaatsvindt.

Wij zijn van mening dat de stadsdeelraad als controleur en kaderstellend orgaan een belangrijke rol speelt om het Dagelijks Bestuur aan te spreken op niet gerealiseerde doelen. Het niet realiseren van doelen betekent overigens niet dat het Dagelijks Bestuur zich daar niet voor heeft ingespannen. Soms is er sprake van onvoorziene maatschappelijke weerstand of blijkt er aan het realiseren van een op het oog simpel vraagstuk veel haken en ogen te zitten. De onontbeerlijke participatie van de centrale stad bleef uit, waardoor andere wegen ingeslagen moesten worden.

Onze reactie op uw conclusies en aanbevelingen

U komt tot de conclusie dat 19% van de doelstellingen niet gerealiseerd is en ziet als belangrijke oorzaak hiervoor de wijze waarop doelen zijn geformuleerd in het Programakkoord. Wij delen uw conclusie dat, doordat u het Programakkoord strikt en letterlijk interpreteert, dit tot een beperktere mate van realisatie leidt.

De aanbevelingen die u geeft m.b.t. de formulering van het Programakkoord zullen wij meegeven aan de onderhandelaars en opstellers van een nieuw programakkoord.

Wij zijn met u van mening dat een financiële vertaling van doelen aan kan geven of een doel realistisch is. Realistisch is en blijft natuurlijk te onderscheiden van politiek wenselijk, een functie die een programakkoord ook kent.

U concludeert dat het Programakkoord, ondanks de grote hoeveelheid doelen, over het algemeen een beperkte concreetheid kent. U realiseert zich hierbij dat een Programakkoord een product is van onderhandelingen tussen de fracties en het daarom noodzakelijk is om het adequaat te vertalen in met name de programmabegroting.

U constateert dat de gemaakte vertaling van het Programakkoord niet volledig aansloot op het akkoord en niet voldoende meetbaar en specifiek was.

Wij vinden ook dat de vertaling naar de programmabegroting voor verbetering vatbaar is. In ons 'onderzoeksplan 2006 doelmatigheid en doeltreffendheid' (ingevolge artikel 213a van de Gemeentewet) staat het gebruik van prestatie- en effectindicatoren opgenomen. Dit mede naar aanleiding van het rapport van de Rekenkamer Amsterdam over sociale veiligheid én het verzoek van de stadsdeelraad.

Wij zullen uw aanbevelingen m.b.t. dit onderwerp dan ook meegeven aan het volgende Dagelijks Bestuur.

U komt tenslotte tot een tweetal conclusies m.b.t. de rapportage over de voortgang van de uitvoering van het Programakkoord. U stelt vast dat over 85% van de doelen is gerapporteerd maar dat dit meestal gefragmenteerd was.

U constateert dat over het algemeen niet gerapporteerd wordt, indien doelen niet bereikt zijn. U onderkent hierbij dat dit zou kunnen, omdat wij van mening zijn dat dit ook bijna niet het geval is.

Hoewel wij niet ontevreden zijn over de mate waarin wij, ook volgens uw constatering, gerapporteerd hebben over de voortgang van het Programakkoord, willen wij uw aanbevelingen met betrekking tot dit punt ook ter harte nemen. Wij zullen derhalve ook deze aanbevelingen meegeven aan het volgende Dagelijks Bestuur.

Tenslotte willen wij nog de volgende opmerkingen maken.

U stelt in paragraaf 2.1 dat naast de collegepartijen ook GroenLinks het Programakkoord heeft opgesteld. Dit geldt slechts voor een deel van het Programakkoord.

Het thema portefeuille Openbare Ruimte heeft betrekking op Inrichting Openbare Ruimte (portefeuillehouder G. Frankfurther) en Beheer Openbare Ruimte (portefeuillehouder E. Iping). Dit onderscheid wordt in het rapport niet altijd goed gemaakt.

U hebt aangegeven dat punten, waarbij realisatie uit het jaarverslag 2005 blijkt, niet wenst te betrekken bij uw oordeel omdat het jaarverslag nog niet openbaar is. In concreto betekent dit dat u de voortgang tot en met de Bestuursrapportage 2005 meet. Deze heeft als peildatum 30 juni van dat jaar. Daarmee worden 8 maanden van de bestuursperiode buiten beschouwing gelaten (juli 2005 tot en met februari 2006, oftewel 17% van de bestuursperiode).

In de bijlage 2 wijzen wij u nog op een aantal feitelijke onjuistheden in het rapport.

4.2 Nawoord Rekenkamer Amsterdam-Centrum

De rekenkamer heeft met instemming kennisgenomen van de reactie van het Dagelijks Bestuur van stadsdeel Amsterdam-Centrum. Het Dagelijks Bestuur herkent zich niet alleen in de door ons getrokken conclusies, maar reageert tevens in positieve zin op de aanbevelingen.

De rekenkamer waardeert het dat het Dagelijks Bestuur in haar reactie de belangrijkste conclusies uit ons onderzoek onderschrijft. Het DB deelt onze conclusies dat:

- het Programakkoord niet specifiek en meetbaar is geformuleerd;
- het Programakkoord een aantal doelen bevat dat de stadsdeelverantwoordelijkheid te boven gaat;
- de financiële vertaling van het Programakkoord een randvoorwaarde is voor het realiseren van de doelen;
- de vertaling van het Programakkoord naar de programmabegroting voor verbetering vatbaar is.

In haar reactie geeft het DB aan dat de stadsdeelraad het DB dient aan te spreken op niet gerealiseerde doelen. De rekenkamer merkt hierbij op, zoals ook in ons rapport al is vermeld, dat de raad deze controlerende rol alleen kan waarmaken als het DB de raad volledig informeert, ook over doelen die (nog) niet bereikt zijn.

Het DB meldt overigens dat onze gegevens geen betrekking hebben op de periode na 30 juni 2005. Wij delen deze constatering niet omdat wij in het onderzoek documenten hebben betrokken die tot medio februari 2006 zijn verschenen (beleidsnota's, programmabegroting 2006, e.d.). Overigens hebben wij aanvullend daarop het stadsdeel nog de gelegenheid geboden nadere mondelinge toelichting te geven op de bereikte resultaten, ook voorzover deze geboekt zijn in de periode na 30 juni 2005.

De rekenkamer stelt het op prijs dat de aanbevelingen zullen worden meegegeven aan de onderhandelaars van het nieuwe Programakkoord respectievelijk het nieuwe Dagelijks Bestuur. De rekenkamer zal met belangstelling volgen op welke wijze in het nieuwe Programakkoord, de komende programmabegroting(en) en de verantwoording daarover in de jaarverslagen gevolg wordt gegeven aan de aanbevelingen.

In haar reactie verwijst het DB nog naar een tweetal bijlagen. Deze hebben betrekking op respectievelijk voorbeelden van het wetslagen van het beleid en aanvullende feiten. Genoemde bijlagen hebben wij echter niet tijdig ontvangen. Indien deze bijlagen alsnog voor de publicatiedatum van dit rapport aan de rekenkamer worden toegezonden, zullen deze bijlagen separaat worden toegevoegd aan dit rapport.

Bijlage 1. Bevindingen per thema Programakkoord

B1.1 Bestuursstijl

Inleiding

Het thema Bestuursstijl valt onder de sector publiek, welzijn en economie. Verantwoordelijk portefeuillehouder is mevrouw Van der Stoel en het sectorhoofd de heer Hageraats is ambtelijk verantwoordelijk.

Het budget volgens de begrotingen was de afgelopen bestuursperiode gemiddeld circa € 8,3 mln per jaar ⁶. Er is de afgelopen jaren een stijging van circa 20% geweest: van € 7,7 mln in 2003 naar € 9,2 mln in 2005.

Om tot een oordeel te komen over de realisatie van de doelen in het Programakkoord ten aanzien van het thema Bestuursstijl heeft de rekenkamer vooral gebruik gemaakt van de programmabegrotingen, de jaarverslagen, de voorjaarsnota's en het burgerjaarverslag. Daarnaast is gesproken met het verantwoordelijke sectorhoofd en de sectorcontroller.

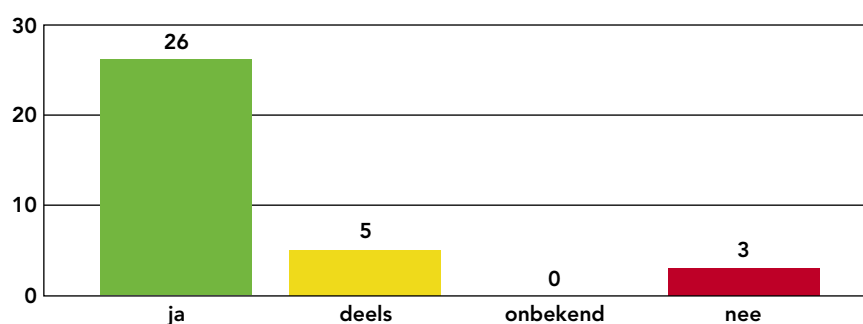
Bevindingen realisatie

Het thema Bestuursstijl is een belangrijk thema voor het DB. Het DB streeft een open en transparante stijl van besturen na en zet waar het de relatie met de burger betreft in op participatie, gezamenlijke aanpak, contact, interactief beleid, gekozen stadsdeelvoorzitter, gestructureerde overleggen en vormen van verantwoording buiten de stadsdeelraad.

In het Programakkoord zijn 34 doelen (prestaties en activiteiten) geformuleerd ten aanzien van het thema Bestuursstijl. Hiermee is dit thema voor wat betreft het aantal doelen het grootste thema uit het Programakkoord. Hiervan is:

- 76% (26 doelen) gerealiseerd;
- 15% (5 doelen) deels gerealiseerd;
- 9% (3 doelen) niet gerealiseerd.

Figuur B.1 – Mate van realisatie

Veel activiteiten zijn weliswaar in gang gezet maar nog niet geheel geëffectueerd.

Bevindingen rapportage

Over drie van de 34 doelen is niet gerapporteerd. Over één van de drie doelen waarover niet gerapporteerd is, oordeelt de rekenkamer dat dit doel toch gerealiseerd is. Dit komt door feitelijke waarneming op de website van het stadsdeel. De andere twee doelen waarover niet gerapporteerd is zijn beide tevens niet gerealiseerd. In beide gevallen heeft het DB geen concreet voorstel gedaan aan de stadsdeelraad, niet over in te stellen gestructureerde overleggen met bewoners, gebruikers en bezoekers en niet over de handelwijze van ambtenaren met betrekking tot vertrouwelijke informatie.

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
1.1	Het DB streeft een open en transparante bestuursstijl na, een bestuursstijl met veel aandacht voor burgers, ondernemers en gebruikers. Participatie wordt zichtbaar gemaakt in alle bestuurstaken en beleidsterreinen. Deze bestuursstijl vergt een omslag in de manier van denken, organiseren en handelen bij politici, ambtenaren, burgers en bedrijven. Het succesvol tot stand brengen van deze omslag vraagt om een gezamenlijke en zorgvuldige aanpak.	●	●
1.2	Websites, (internet-)meningspeilingen en enquêtes zijn andere instrumenten om contact met burgers te verstevigen.	●	●
1.3	Commissie- en raadsstukken en DB-besluiten worden gepubliceerd op de website van het stadsdeel.	●	●
1.4	Het DB biedt de raad een voorstel aan voor het algemene communicatiebeleid.	●	●
1.5	Het DB legt de stadsdeelraad een ontwerp- referendumverordening voor, die ook een burgerinitiatief mogelijk maakt,	●	●
1.6	Burgerbrieven, mail en telefoon worden binnen een vaste termijn van een maand beantwoord.	●	● ⁷
1.7	De stadsdeelraad bepaalt binnen een jaar aan de hand van criteria welke onderwerpen zich lenen voor interactief beleid.	●	●
1.8	Het DB ziet erop toe dat aan de adviezen van de Gemeentelijke Ombudsman gevolg wordt gegeven.	●	●
1.9	Met de wijkcentra maakt het DB concrete afspraken in de vorm van productbegrotingen. Wijkcentra geven daarin onder meer aan hoe zij alle buurtbewoners willen betrekken bij wijkactiviteiten. Hetzelfde geldt voor de faciliterende rol van de wijkcentra in het stimuleren van vrijwilligers.	●	●
1.10	Het DB zet alles op alles om te komen tot een rechtstreeks gekozen stadsdeel voorzitter, onder meer door de stadsdeelraad een notitie ter zake aan te bieden.	●	●
1.11	In het Reglement van Orde komt een regeling voor inspraak door burgers en bedrijven tijdens commissie- en raadsvergaderingen.	●	●
1.12	Burgers kunnen onderwerpen aandragen voor de raadsagenda.	●	●
1.13	In het kader van de oud-voor-nieuw-operatie worden overlappingen in buurtparticipatie ongedaan gemaakt	●	●
1.14	Er komen éénloketfuncties ten behoeve van vergunningaanvragen, waterbeleid, het midden en kleinbedrijf, klachten enz.	●	●
1.15	De bevindingen over éénloketfuncties en de daarmee gepaard gaande kosten worden betrokken bij de financiële vertaling van dit Programmakkoord.	●	●
1.16	Een avondopenstelling voor vergunningaanvragen wordt onderzocht.	●	●
1.17	DB-ers zullen een spreekuur instellen.	●	●
1.18	Er komt een experiment met zelfbeheerprojecten, waarbij positieve en negatieve experimenten en ervaringen elders in den lande opgedaan – onder andere met buurtbudgetten – een rol spelen voorafgaand aan het te nemen besluit.	●	●
1.19	Het stadsdeelbestuur zet tevens in op een brede wijkaanpak.	●	●
1.20	Om overlappingen met de centrale stad en tijdverspilling voor alle betrokkenen te voorkomen, inventariseert het DB welke gestructureerde overleggen reeds bestaan waaraan de stadsdeelraad en/of het DB kan deelnemen.	●	● ⁸
1.21	Daarna legt het DB de stadsdeelraad een voorstel voor over in te stellen gestructureerde overleggen met bewoners, gebruikers en bezoekers.	●	●

● gerealiseerd ● deels gerealiseerd ○ onbekend ● niet gerealiseerd

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
1.22	De centrale stad heeft een algemeen integriteitsbeleid vastgesteld dat een vertaling naar ieder stadsdeel behoort te krijgen. De stadsdeelraad stelt daarom een integriteitsbeleid voor politici en ambtenaren vast. Bestrijding van corruptie, fraude en misbruik van voorkennis maken hier onderdeel van uit.		
1.23	Bescherming van klokkenluiders wordt eveneens geregeld.		
1.24	Jaarlijks informeert het DB de stadsdeelraad over de uitvoering van het integriteitsbeleid en de klokkenluideregeling		 ⁹
1.25	Ambtenaren verstrekken raadsleden alle gevraagde niet-vertrouwelijke informatie. Over de handelwijze met betrekking tot vertrouwelijke informatie doet het DB een voorstel aan de stadsdeelraad.		 ¹⁰
1.26	Uitvoering van de delegatie- en mandateringsbevoegdheden wordt vierjaarlijks geëvalueerd.		
1.27	Jaarlijks legt het DB in de rekening over het voorgaande begrotingsjaar verantwoording af over het gevoerde beleid.		
1.28	Het DB zoekt vormen waarin het afleggen van verantwoording buiten de stadsdeelraad het beste vorm kan krijgen.		
1.29	Het stadsdeel Amsterdam-Centrum zet zich actief in om discriminatie, achterstand en achterstelling in de breedste zin van een persoon en of een groep te voorkomen en te bestrijden.		
1.30	Samenwerking met zelforganisaties bij de formulering en uitvoering van maatregelen is het parool.		
1.31	Burgers dienen zich beter aan de regels te houden, omgekeerd is de overheid gehouden zich aan de eigen spelregels te houden en de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren.		
1.32	Het stadsdeel sluit een kwaliteitshandvest af met de burgers, bedrijven en bezoekers. Komt het stadsdeel de afgesproken normen niet na, dan ontvangen de betrokkenen een attentie. Deze attentie komt voor rekening van de begroting van het betrokken dienstonderdeel.		
1.33	Het DB sluit een kwaliteitscontract volgens het SMART-principe af met de stadsdeelsecretaris waarin bovenstaande concreet wordt uitgewerkt en waarover de stadsdeelsecretaris jaarlijks rapporteert aan DB en stadsdeelraad.		 ¹¹
1.34	Maatschappelijk verantwoord ondernemen biedt bedrijven de mogelijkheid hun betrokkenheid bij hun omgeving actief te tonen. De SER heeft het kabinet hierover geadviseerd en het samenwerkingsverband Bedrijf en Samenleving biedt best practises aan. Het stadsdeelbestuur nodigt bedrijven in de binnenstad hiertoe van harte uit. De bijdrage van bedrijven kan liggen op uiteenlopende terreinen als sport, schoon, heel en veilig. Het DB maakt afspraken met bedrijven over hun inzet en informeert hierover de stadsdeelraad.		

 gerealiseerd   deels gerealiseerd   onbekend   niet gerealiseerd

B1.2 Veiligheid

Inleiding

Het thema Veiligheid valt onder de sector publiek, welzijn en economie. Portefeuillehouder mevrouw Van der Stoel is bestuurlijk verantwoordelijk en de heer Hageraats is als sectorhoofd ambtelijk verantwoordelijk.

Het budget voor het thema Veiligheid bedroeg in de afgelopen bestuursperiode circa € 0,7 mln per jaar. Daarmee was het thema één van de thema's met het kleinste budget. Het budget is echter de laatste jaren wel iets gestegen: van € 0,5 mln in 2003 tot € 0,7 mln in 2005.

Voor een aantal punten van dit thema heeft het stadsdeel zelf geen bevoegdheid, maar ligt de bevoegdheid bij de centrale stad, politie of brandweer.

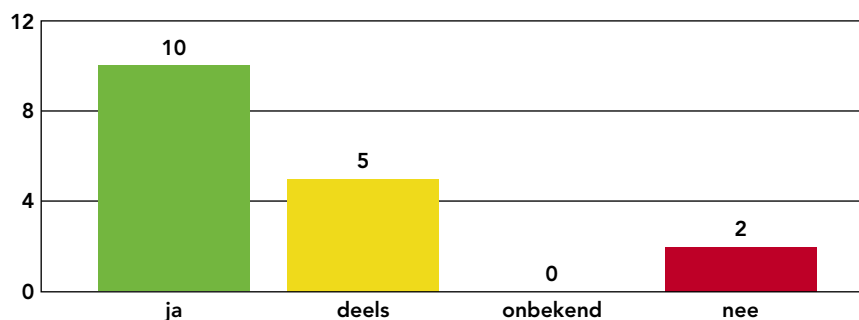
Het oordeel over de mate van realisatie van de doelen in het Programakkoord is gebaseerd op documenten als jaarverslagen, voorjaarsnota's en bestuursrapportages en op de reacties van het stadsdeel op vragen van de rekenkamer. In 2003 is het 'Veiligheidsplan Amsterdam-Centrum' opgesteld. In ons onderzoek naar de Sociale Veiligheid in oktober 2005 hebben wij uitgebreid aandacht besteed aan de mate van realisatie van dit thema. Van de 17 doelen die wij nu onderscheiden maakten er 11 ook onderdeel uit van dat onderzoek.

Bevindingen realisatie

In het Programakkoord zijn 17 doelen (prestaties en activiteiten) geformuleerd ten aanzien van het thema Veiligheid. Van deze 17 doelen zijn er:

- 59% (10 doelen) gerealiseerd;
- 29% (5 doelen) deels gerealiseerd;
- 12% (2 doelen) niet gerealiseerd.

Figuur B.2 – Mate van realisatie

Van de elf doelen die ook in ons onderzoek naar de Sociale Veiligheid zaten, is voor zes doelen het oordeel over de mate van realisatie hetzelfde gebleven. De twee doelen waarvan destijds de realisatie nog niet bekend was zijn inmiddels deels gerealiseerd. En van de overige doelen is de mate van realisatie toegenomen.

De doelstellingen van het thema Veiligheid hebben niet alleen betrekking op de sociale veiligheid maar betreffen ook het opstellen van een rampenplan en het controleren van panden op brandveiligheid.

De belangrijkste redenen waarom doelen niet of deels gerealiseerd zijn, zijn volgens de rekenkamer:

- doelen zijn te ambitieus of te algemeen geformuleerd, zoals de doelstelling 'iedere Amsterdammer en bezoeker moet zich vrijelijk in de binnenstad kunnen bewegen zonder voortdurende vrees door deze of gene belaagd te worden';
- het stadsdeel is niet verantwoordelijk of afhankelijk van uitvoering door anderen, zoals bij de controle op de brandveiligheid;
- er vindt geen of slechts beperkte vastlegging plaats van concrete afspraken.

Uit de reactie van het stadsdeel blijkt dat men vindt dat er op het gebied Veiligheid een goede slag is gemaakt. Er is overeenstemming bereikt over de aanpak van criminaliteit en het stadsdeel is een goede gesprekspartner geworden. De beperkte score op dit thema rechtvaardigt een dergelijke positieve reactie naar de mening van de rekenkamer niet, tenzij er intern duidelijke prioriteiten zijn gesteld en men vindt dat de belangrijkste doelstellingen wel zijn behaald.

Bevindingen rapportage

Over 88% van de doelen is in openbare bronnen gerapporteerd.

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
2.1	Het DB streeft een open en transparante bestuursstijl na, een bestuursstijl met veel aandacht voor burgers, ondernemers en gebruikers. Participatie wordt zichtbaar gemaakt in alle bestuurstaken en beleidsterreinen. Deze bestuursstijl vergt een omslag in de manier van denken, organiseren en handelen bij politici, ambtenaren, burgers en bedrijven. Het succesvol tot stand brengen van deze omslag vraagt om een gezamenlijke en zorgvuldige aanpak.		
2.2	Websites, (internet-)meningspeilingen en enquêtes zijn andere instrumenten om contact met burgers te verstevigen.		
2.3	In alle portefeuilles wordt bij ieder voorstel nagegaan welke gevolgen het voorstel heeft voor verbetering van de veiligheid (Veiligheids Effect Rapportage). De Raad wordt hierover geïnformeerd.		
2.4	De nadruk ligt op preventie. Het DB nodigt maatschappelijke organisaties, buurtbewoners, (organisaties van) bedrijven en middenstand, bij voorkeur via wijkveiligheidsoverleggen, uit tot actieve deelname in het opzetten en uitvoeren van plannen voor preventie, toezicht en naleving van verordeningen, samen met de buurtregisseurs.		
2.5	Binnen een jaar na het aantreden van het DB ligt een (on-)veiligheidsanalyse van de binnenstad ter tafel na consultaties van betrokkenen: bewoners, bedrijven, politie, Openbaar Ministerie en anderen. Deze analyse wordt aan de stadsdeelraad aangeboden met een plan van aanpak per portefeuille en de gemaakte afspraken met derden. Drugsoverlast, zware en georganiseerde criminaliteit (in samenwerking met het Van Traateam), bestrijding van 'kleine' overtredingen, veiligheidsplannen voor openbare gebouwen, horeca en disco's, verbetering van verkeersveiligheid, bestrijding van geweld en wapenbezit, betere verlichting en vergunningenbeleid maken in ieder geval onderdeel uit van de plannen Jaarlijks beoordeelt de raad de voortgang van de uitvoering.		 ¹²
2.6	De akkoordpartijen willen een uitbreiding van het aantal handhavers, waaronder leerplicht-, milie-, en bwt-ambtenaren, reinigingspolitie, vrijwillige politie en stadstoezicht. Het toezicht op straat krijgt hiermee een impuls. Zo wil het stadsdeel voorkomen dat de plannen een papieren tijger worden.		
2.7	Het stadsdeel wil een bijdrage leveren aan het oplossen van knelpunten die het werven en behouden van politiepersoneel in de weg staan onder de voorwaarde dat de recherche en het aantal buurtrechercheurs op sterkte komen.		 ¹³
2.8	De voorzitter legt verantwoording af over het gevoerde beleid en informeert de stadsdeelraad onder meer over het subdriehoeksoverleg.		
2.9	De dader arresteren is niet afdoende. Er dient een strafrechtelijk gevolg aan gegeven te worden. Lik-op-stukbeleid maakt duidelijk waar de grenzen liggen en wat acceptabel is en wat niet.		 ¹⁴
2.10	De akkoordpartijen willen in overleg treden met het Openbaar Ministerie om in de binnenstad een experiment te beginnen met Justitie in de Buurt (JIB).		
2.11	Jeugdcriminaliteit vraagt om een effectieve preventieve en zonodig een curatieve aanpak.		
2.12	Voor een dergelijk beleid is draagvlak nodig. Dit vereist een dienstverlenende overheid die snel, doelmatig en efficiënt werkt. Derhalve zullen ook binnen het ambtenarenapparaat schotten moeten verdwijnen en zal over vergunningaanvragen gezamenlijk moeten worden besloten.		
2.13	Binnen een jaar legt het DB een geactualiseerd rampenplan voor aan de stadsdeelraad.		
2.14	Openbare gebouwen, horecagelegenheden, pensions, hotels, studentenpanden en sportvoorzieningen worden jaarlijks gecontroleerd op brandveiligheid.		 ¹⁵
2.15	Burgers krijgen de gelegenheid tegen betaling van de kostprijs hun woning te laten controleren op brandveiligheid.		 ¹⁶

 gerealiseerd deels gerealiseerd onbekend niet gerealiseerd

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
2.16	Prostitutiebedrijven zijn inmiddels legaal geworden, zij worden gelijk behandeld als andere bedrijven. Derhalve worden ook zij gecontroleerd op naleving van de voor hen geldende voorschriften.		
2.17	De stadsdeelraad staat binnen de eigen mogelijkheden niet afwijzend tegenover ondersteuning van steden in ontwikkelingslanden en landen van herkomst.		

 gerealiseerd
  deels gerealiseerd
  onbekend
  niet gerealiseerd

B1.3 Horeca

Inleiding

Het thema Horeca valt onder de sector bouwen en wonen. Mevrouw Van der Stoel is als portefeuillehouder bestuurlijk verantwoordelijk, terwijl de heer Visser als sectorhoofd ambtelijk verantwoordelijk is.

De gemiddelde jaarlijkse uitgaven bedroegen over de afgelopen jaren circa € 1,2 mln per jaar. Opvallend daarbij is dat de uitgaven sterk zijn gestegen: van € 0,9 mln in 2003 naar € 1,5 mln in 2005.

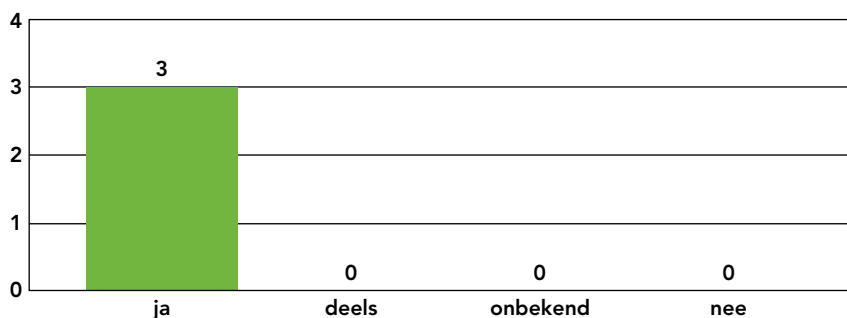
Bij de beoordeling van de doelen heeft de rekenkamer onder meer gebruik gemaakt van de jaarverslagen, de voorjaarsnota's en de bestuursrapportages. Met slechts drie doelen is dit qua aantal één van de kleinste thema's uit het Programakkoord.

Bevindingen realisatie

Alle drie de doelen zijn gerealiseerd. Horeca is een belangrijk thema voor het stadsdeel. De aanpak van stadsdeel Amsterdam-Centrum is input geweest voor de aanpak van de centrale stad. Een belangrijke mijlpaal op dit gebied is dat in 2003 de Horecanota is vastgesteld door de stadsdeelraad. De horecanota formuleert de doelen en uitgangspunten voor het beleid. Veel daarvan zijn concreet meetbaar en volgens het stadsdeel is een groot aantal hiervan bereikt. Naast wat er in de beleidsnota staat onderneemt het stadsdeel ook andere activiteiten, zoals handhaving en vergunningen.

De politieke intenties en persoonlijke inspanning van bestuurders zijn belangrijke factoren in het realiseren van doelen. De portefeuillehouder Horeca heeft de maximale bestuurlijke ruimte genomen omdat dit een politiek belangrijk punt was.

Figuur B.3 – Mate van realisatie

Bevindingen rapportage

Als één van de weinige thema's in het Programakkoord is over alle doelen gerapporteerd.

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
3.1	<p>Binnen één jaar legt het DB de stadsdeelraad een Horecanota voor waarin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • alle handhavingsregels staan, opdat aan verwarring over en versnippering van beleid een einde komt • het DB aangeeft hoe overlast vanaf 2003 wordt bestreden (nu via de Milieudienst) • de doorgang voor niet- terrasbezoekers gewaarborgd blijft • de beperkende bepaling voor terrassen in de wintermaanden vervalt, indien: <ul style="list-style-type: none"> • het terrasmeubilair iedere avond door de exploitant niet in de openbare ruimte wordt opgeslagen, • het terras niet kunstmatig wordt verwarmd en • de openbare ruimte door de exploitant wordt schoongemaakt na de sluiting van het terras • openingstijden van horeca, uitbreiding van horecafuncties, terrassen en terrassen bij nachtzaken onderhevig zijn aan het per buurt gedifferentieerd, op maatwerk gestoeld beleid, zoals vastgesteld voor de Jordaan. 		
3.2	<p>Het DB voert regelmatig overleg met horecaondernemers en politie over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bestrijding van overlast • aanpak van openbare ordeproblemen • deelgemeentelijk beleid • tegengaan van geweld en drankmisbruik. 		
3.3	<p>Er komt na overleg met betrokkenen een experiment met avondafsluiting van de Reguliersdwarsstraat.</p>		

 gerealiseerd
 deels gerealiseerd
 onbekend
 niet gerealiseerd

B1.4 Toerisme

Inleiding

Het thema Toerisme valt onder de sector publiek, welzijn en economie. Portefeuillehouder mevrouw Van der Stoel is bestuurlijk verantwoordelijk en de heer Hageraats is als sectorhoofd ambtelijk verantwoordelijk.

Ondanks dat het thema Toerisme een van de belangrijkste speerpunten van dit stadsdeel is, werd in de afgelopen bestuursperiode jaarlijks slechts circa € 0,1 mln aan dit thema besteed.

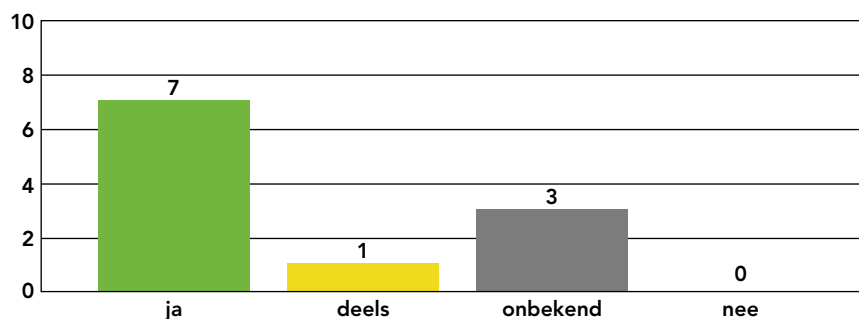
In de bestuursperiode zijn diverse nota's op het gebied van Toerisme opgesteld, zoals de 'Visie op het water van de Binnenstad', 'Plan van aanpak voor de Burgwallen', de 'Visie toeristische ontwikkeling', 'Cultuurnota' en het 'Hotelbeleid voor de periode 2004-2007'. De rekenkamer heeft bij haar oordeel over de doelen gebruik gemaakt van bovengenoemde nota's, van programmabegrotingen, jaarverslagen en de voorjaarnota's, en van de reacties van het stadsdeel op vragen van de rekenkamer.

Bevindingen realisatie

Het dagelijks bestuur heeft in het Programmakkoord elf doelen geformuleerd die verband houden met Toerisme. Van deze elf doelen is:

- 64% (7 doelen) gerealiseerd;
- 9% (1 doel) deels gerealiseerd;
- voor drie doelen is te weinig informatie beschikbaar om een oordeel te kunnen vellen.

Figuur B4 – Mate van realisatie

Het stadsdeel geeft aan dat het thema Toerisme veel aandacht krijgt, maar dat er, net als bij het thema Economie, geen directe invloed op uit te oefenen is. Het thema vraagt dan ook om een integrale benadering aldus het stadsdeel. Het stadsdeel vindt dat de doelstellingen van dit thema grotendeels zijn gerealiseerd. De rekenkamer oordeelt minder positief, zo is er weliswaar een plan voor een extra jachthaven op de kop van het Westerdokseiland maar deze is nog niet aangelegd en ook de doelen die gericht zijn op promotie van Amsterdam als culturele hoofdstad en Homohoofdstad zijn niet gerealiseerd.

Bevindingen rapportage

In de openbare informatie is over twee doelen niet gerapporteerd. Deze twee doelen hebben betrekking op evenementen in de stad en onbekend is of ze gerealiseerd zijn.

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
4.1	De promotie is gericht op Amsterdam als culturele hoofdstad en als historische stad.		 ¹⁷
4.2	In dit kader wordt het aanleggen van cruiseschepen gestimuleerd en wordt de mogelijkheid voor privé-schepen om aan te leggen in Amsterdam vergroot door het aanleggen van een extra jachthaven.		
4.3	In de promotie wordt apart aandacht besteed aan Amsterdam Homohoofdstad.		
4.4	Het Wallengebied verdient extra aandacht, omdat daar de functiemenging verloren dreigt te raken.		
4.5	De stadsdeelraad zal in zijn beleid verdere commercialisering van 'het product Wallen' tegengaan.		
4.6	Er zal worden onderzocht hoe de overlast het best kan worden bestreden in overleg met bewoners, bedrijven en politie.		
4.7	Evenementen hebben een belangrijke functie: versterking van de cultuur, de identiteit en de saamhorigheid. Het evenwicht tussen verschillende belangen dreigt te worden verstoord wanneer evenementen worden bedacht met het primaire doel de groei van het aantal bezoekers te stimuleren. Die bezoekers komen dan voor het evenement en niet voor de stad.		 ¹⁸
4.8	Bestaande evenementen worden gespreid door het jaar en over de binnenstad.		
4.9	Daarna worden nieuwe evenementen getoetst door het DB aan de hand van bovenstaande criteria; de beslissing wordt gemotiveerd. De stadsdeelraad kan vervolgens het besluit van het DB toetsen.		 ¹⁹
4.10	De binnenstad krijgt er conform het in de Gemeenteraad vastgestelde beleid tot 2004 maximaal 600 kamers bij. Verdere uitbreiding daarna wordt gespreid over de hele stad onder regie van de centrale stad.		
4.11	De stadsdeelraad streeft naar een andere verdeling van de toeristenbelasting over de stadsdelen, waarbij als verdeelsleutel wordt gehanteerd het aantal overnachtingen per stadsdeel. De opbrengsten van de toeristenbelasting vloeit voor een belangrijk gedeelte weer terug naar investeringen in de sector.		

 gerealiseerd   deels gerealiseerd   onbekend   niet gerealiseerd

B1.5 Milieu

Inleiding

Het thema Milieu valt onder de sector bouwen en wonen. Mevrouw Van der Stoel is als portefeuillehouder bestuurlijk verantwoordelijk, terwijl de heer Visser als sectorhoofd ambtelijk verantwoordelijk is.

De gemiddelde jaarlijkse uitgaven bedroegen over de afgelopen jaren circa € 0,3 mln per jaar. Bij de beoordeling van de doelen heeft de rekenkamer ondermeer gebruik gemaakt van de jaarverslagen, de voorjaarsnota's en de jaarlijkse Milieuverlagen.

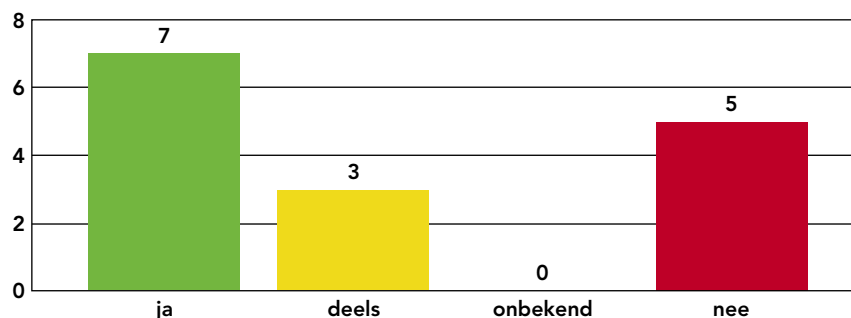
Op initiatief van de betrokken sector is deze paragraaf uit het Programakkoord nader uitgewerkt. Met de accordering door het Dagelijks Bestuur en de voorlegging van het resultaat aan de stadsdeelraad is meer helderheid geschapen over wat het stadsdeel wilde bereiken op dit terrein.

Bevindingen realisatie

Het thema Milieu bevat 15 doelen waarvan er:

- 47% (7 doelen) gerealiseerd;
- 20% (3 doelen) deels gerealiseerd;
- 33% (5 doelen) niet gerealiseerd.

Figuur B.5 – Mate van realisatie

Voor een zestal doelen van dit thema heeft het stadsdeel zelf geen bevoegdheid, maar ligt de bevoegdheid bij centrale stad of bij het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht. Van deze zes doelen zijn er twee deels gerealiseerd en vier niet gerealiseerd.

Volgens het stadsdeel worden de taken grotendeels uitgevoerd dan wel uitbesteed. Op werkniveau zijn er dagelijks contacten met de betreffende diensten van de centrale stad. De beïnvloeding van het stadsdeel op het thema Milieu is beperkt. Er worden echter zeer veel activiteiten ondernomen en relaties onderhouden.

Bevindingen rapportage

Ondanks dat er veel gerapporteerd wordt op het gebied van Milieu, zoals de jaarlijkse Milieuverlagen, het 'Plan van aanpak voor energiebesparingen – verduurzaming 2004-2007' en de 'Dierennota' is er over zes van de 15 doelen niet expliciet gerapporteerd.

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
5.1	Het milieubeleid moet zich richten op inpassing van milieuaspecten op het terrein van water, bodem (-sanering), lucht, geluid en energieverbruik in het totaalbeleid van de leefomgeving. Dat betekent derhalve een integrale besluitvorming met inachtneming van al deze aspecten met als doel een veilig en schoon leefmilieu. Het vergunningenbeleid speelt hierbij een centrale rol.		
5.2	Het stadsdeel voert een stimulerend milieubeleid op het gebied van ontwerpen, bouwen, gebruiken en slopen van gebouwen. Niet alleen door toepassing van het rijksbouwbesluit en de gemeentelijke bouwverordening, maar ook door in bestemmingsplannen en bouwplannen een energie- en milieuparagraaf (waaronder duurzaam bouwen) op te nemen en door afspraken met woningbouwcorporaties en ontwikkelaars en door voorlichting.		
5.3	Dubbel en intensief grondgebruik wordt verder gestimuleerd.		
5.4	Wanneer een bedrijf verplaatst moet worden om redenen van milieuhygiëne ontvangt dit bedrijf een financiële tegemoetkoming.		
5.5	Bij nieuwbouw vindt er altijd een verplicht bodemonderzoek plaats. Bij vervuiling dient bodemsanering plaats te vinden. De kosten voor sanering dienen te worden verhaald op de vervuiler, indien deze te achterhalen is.		
5.6	Het stadsdeel moet een actief energiebeleid voeren door energiedoelmatigheid te betrekken bij de verlening van bouw- en milieuvergunningen.		
5.7	Er komt een verkeersmilieukaart om geluidhinder te verminderen en de luchtkwaliteit in de woonwijken te verbeteren. Deze verkeersmilieukaart dient grenswaarden aan te geven die bij overschrijding kunnen leiden tot maatregelen, zoals gevelisolatie.		
5.8	Het stadsdeel ondersteunt de inzet van de centrale stad om vliegbewegingen boven de binnenstad te vermijden. De Luchtverkeersleiding moet laten zien dat de bilaterale afspraken worden nagekomen. De beste manier om het gestelde doel te bereiken is de ingebruikname van de vijfde baan, waardoor de Oostbaan nog maar in ongeveer 0,4 procent van de gevallen (bij extreem sterke westenwind) hoeft te worden gebruikt in verband met de veiligheid. Als het aan het stadsdeel ligt komt er een verbod voor reclamevliegtuigjes boven het centrum.		
5.9	De kwaliteit van het water in de grachten wordt verbeterd. Hiertoe worden zuiveringsexperimenten als de floatlands voortgezet. De beheersaspecten dienen hierbij wel op orde te komen. Ook worden de grachten beter uitgebaggerd.		
5.10	Het illegaal lozen door woonboten zal worden bestreden.		
5.11	Er komt binnen een jaar een voorkeursbeleid voor elektrisch of anderszins milieuvriendelijk aangedreven huur- en rondvaartboten, die binnen vier jaar de conventionele vloot geheel moeten vervangen.		
5.12	In samenspraak met de centrale stad en de dierenbescherming ontwikkelt het stadsdeel een dierwelzijnsbeleid.		
5.13	Dierenambulances en asiels ontvangen een jaarlijkse bijdrage in de exploitatie.		
5.14	Projecten van natuur- en milieuteams worden gestimuleerd en naar vermogen ondersteund.		
5.15	De dierentuin Artis is naast één van de grootste trekpleisters van de stad, ook een belangrijk onderdeel van de Hoofd Groen Structuur. De stadsdeelraad draagt de dierentuin een warm hart toe en ondersteunt dit met een bijdrage in de exploitatie.		

 gerealiseerd deels gerealiseerd onbekend niet gerealiseerd

B1.6 Strategische visie

Inleiding

Hoewel ook andere sectoren een bijdrage aan de doelen van het thema Strategische Visie leveren valt het thema formeel onder de sector publiek, welzijn en economie. Verantwoordelijk portefeuillehouder is mevrouw Van der Stoel en het sectorhoofd de heer Hageraats is ambtelijk verantwoordelijk.

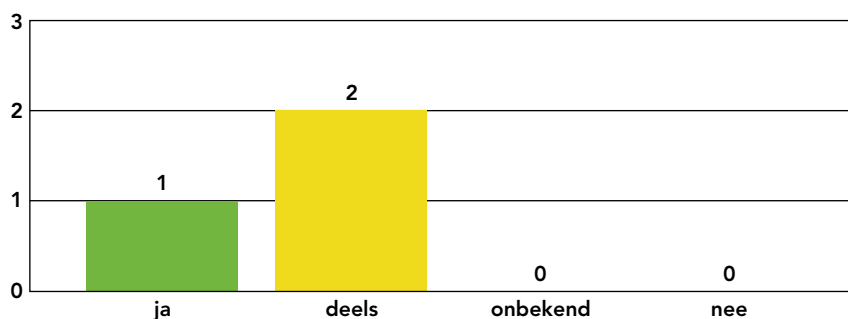
Er is volgens de begrotingen geen budget voor dit thema geserveerd in de afgelopen bestuursperiode. Met slechts drie doelen is dit qua aantal een van de kleinste thema's uit het Programakkoord.

Het hoofddoel voor dit thema is dat Amsterdam Centrum een gemengde en gevarieerde stad moet blijven, waar de dynamiek bepaald wordt door de menging van functies: wonen, werken, recreëren en door de vernieuwende impulsen die er plaatsvinden op het gebied van kunst, cultuur en economie.

Bevindingen realisatie

Eén van de drie doelen is geheel gerealiseerd en de overige twee doelen zijn deels gerealiseerd. Van alle doelen in het Programakkoord zijn de doelen van dit thema wellicht het minst concreet en het minst meetbaar geformuleerd. Op een aantal onderdelen dat genoemd wordt in het hoofddoel kan het stadsdeel geen of slechts beperkt invloed uitoefenen.

Figuur B.6 – Mate van realisatie

Wellicht een deel van de verklaring voor de niet volledige realisatie van de doelstellingen binnen dit thema is dat dit thema niet in de begroting is opgenomen. Indien een doelstelling uit het Programakkoord opgenomen is in de begroting wordt het jaarlijks gevolgd en is de kans op realisatie groter.

Bevindingen rapportage

Over twee van de drie is gerapporteerd in openbare bronnen.

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
6.1	<p>Niet één binnenstadfunctie mag de andere wegdrukken. Dat betekent voor beleid in de binnenstad dat monocultuur overal moet worden tegengegaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Behoud van verschillende vormen van bedrijvigheid, behoud van buurtgerichte bedrijven. • Stimuleren van de variëteit van het winkelaanbod. • Sturen door vergunningen en bestemmingsplannen. • Stimuleren van het gebruik van panden ten behoeve van broedplaatsen en bedrijfsverzamelgebouwen voor starters, onder andere door aankoop. • Menging, ook in winkelgebieden: wonen boven winkels. 		 20
6.2	<p>Niet één binnenstadfunctie mag de andere wegdrukken. Dat betekent voor beleid in de binnenstad dat monocultuur overal moet worden tegengegaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Balans in verschillende vormen van uitgaan. • Toerisme en bestaande (grootstedelijke) cultuuraanbod is van grote economische betekenis. • Afweging van belangen van het culturele aanbod en commerciële evenementen. Evenementen spreiden over het jaar en over de rest van de stad. • Bevorderen kwaliteitstoerisme in samenwerking met de Amsterdam Tourist Board. Overbelasting tegengaan. • Horeca concentratiegebieden (Leidseplein en Rembrandtplein) niet verder uitbreiden. 		
6.3	<p>Niet één binnenstadfunctie mag de andere wegdrukken. Dat betekent voor beleid in de binnenstad dat monocultuur overal moet worden tegengegaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fysieke structuur: de compacte stad. • Nieuwe bebouwing met respect voor schaal en karakter van de binnenstad: de overzichtelijkheid en de menselijke maat. • Behoud van de historische stedenbouwkundige structuur en monumenten. 		 21

 gerealiseerd   deels gerealiseerd   onbekend   niet gerealiseerd

B1.7 Bouwen en wonen

Inleiding

De heer Visser is sectorhoofd van de sector bouwen en wonen en daarmee ambtelijk verantwoordelijk voor dit thema. Mevrouw Iping is als portefeuillehouder bestuurlijk verantwoordelijk.

Van de jaarlijkse begroting van stadsdeel Centrum wordt gemiddeld 25% besteed aan Bouwen en Wonen. De gemiddelde jaarlijkse uitgaven bedroegen over de afgelopen jaren circa € 44,1 mln per jaar. Opvallend daarbij is dat de uitgaven sterk zijn gedaald: van € 48,6 mln in 2003 naar € 37,8 mln in 2005.

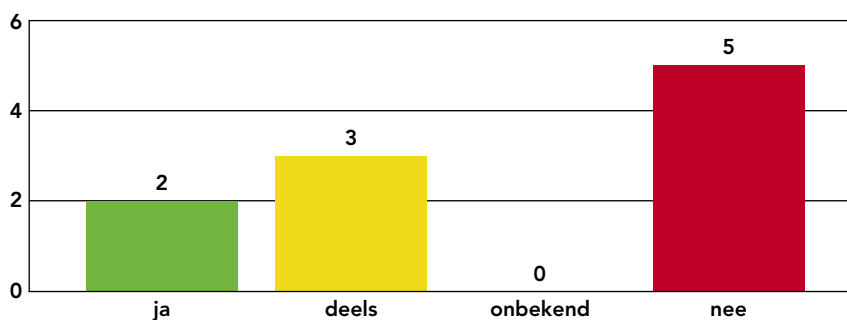
Bij de beoordeling van de doelen heeft de rekenkamer onder meer gebruik gemaakt van de jaarverslagen, de voorjaarsnota's en de Nota Wonen.

Bevindingen realisatie

Het dagelijks bestuur heeft in het Programakkoord tien doelen geformuleerd die verband houden met Bouwen en Wonen. Van de tien doelen is:

- 20% (2 doelen) gerealiseerd;
- 30% (3 doelen) deels gerealiseerd;
- 50% (5 doelen) niet gerealiseerd.

Figuur B.7 – Mate van realisatie

Het stadsdeel geeft aan dat het opleidingsniveau en de betrokkenheid van de ambtenaren van de sector een positieve bijdrage hebben geleverd aan de mate van realisatie van de doelen van dit thema. Een voorbeeld van een doel dat niet is gerealiseerd is: “Het Haarlemmerplein moet met spoed een buurtvriendelijke invulling met allure krijgen”. Er is weliswaar een bestemmingsplan voor het Haarlemmerplein vastgesteld door de Raad in april 2005, maar de gestelde termijn is niet gehaald, aangezien begin 2006 de bouw nog niet is gestart.

Bevindingen rapportage

Over drie van de tien doelen is niet gerapporteerd in openbare bronnen.

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
7.1	Uitgangspunt is, dat de binnenstad de mogelijkheid voor een wooncarrière moet bieden: voor iedereen moet wonen – en blijven wonen – mogelijk zijn. Dit is van groot belang voor de sociale cohesie in de wijken. Deze inzet moet gestalte krijgen in een Woonvisie, waarin een aanpak op langere termijn (10-20 jaar) is beschreven en die de diverse doelgroepen garanties biedt. Deze Woonvisie wordt door het DB binnen een jaar ter vaststelling aan de stadsdeelraad voorgelegd. Het woonbotenbeleid wordt in de Woonvisie geëvalueerd.		
7.2	De kernvoorraad-plus, met inachtneming van een buffer, wordt naar beneden bijgesteld, in de komende vier jaar van 58 naar tenminste 56 procent. Hierbij hoort wel de krachtige aanpak van illegale doorverhuur en het terugdringen van scheefwonen.		
7.3	Over de gehele productie van nieuwbouw blijft de verhouding 30/70 procent de norm.		
7.4	Een substantiële inspanning moet leiden tot een voorraad woningen die voor de middengroepen beschikbaar komt en permanent beschikbaar blijft. Hiervoor staan middelen ten dienste als maatschappelijk gebonden eigendom. De inzet van middensegmenthypotheek moet meer woningen voor deze groep bereikbaar maken.		
7.5	Intensief gebruik van beschikbare ruimte (ook in mengfuncties), splitsen en samenvoegen moeten meer woningen aan de binnenstedse voorraad toevoegen.		
7.6	Het wonen boven winkels wordt met kracht bevorderd.		
7.7	Nieuwbouwprogramma's, sloop en renovatie moeten zo op elkaar zijn afgestemd dat doorschuiven in de eigen wijk mogelijk is.		
7.8	Voor het Storkterrein geldt dat dit primair een bedrijventerrein is, maar dat woningbouw bespreekbaar is, daar waar een combinatie mogelijk is volgens de milieunormen.		
7.9	De stadsdeelraad is zich bewust van de gewekte verwachtingen omtrent huisvesting voor Chinese ouderen in de Nieuwmarktbuurt. De uitkomsten van het door het stadsdeel geleide open planproces met bewoners en betrokkenen wordt afgewacht.		
7.10	Het Haarlemmerplein moet met spoed een buurtvriendelijke invulling met allure krijgen. Tevens behoort een theater met parkeervoorzieningen tot de mogelijkheden en in ieder geval ouderenwoningen.		

 gerealiseerd   deels gerealiseerd   onbekend   niet gerealiseerd

B1.8 Welzijn, zorg en sport

Inleiding

Het thema Welzijn, zorg en sport valt onder de sector publiek, welzijn en economie. Verantwoordelijk portefeuillehouder voor Sport is mevrouw Van der Stoel en voor Welzijn en Zorg is dat mevrouw Iping. Het sectorhoofd de heer Hageraats is ambtelijk verantwoordelijk. Met 30 doelen is dit het op één na grootste thema uit het Programakkoord.

Het budget volgens de begrotingen was de afgelopen bestuursperiode gemiddeld circa € 15,7 mln per jaar. De rekenkamer heeft bij haar oordeel over de doelen gebruik gemaakt van de nota 'Kiezen voor Kansen', van programmabegrotingen, jaarverslagen en de voorjaarnota's, en van de reacties van het stadsdeel op vragen van de rekenkamer.

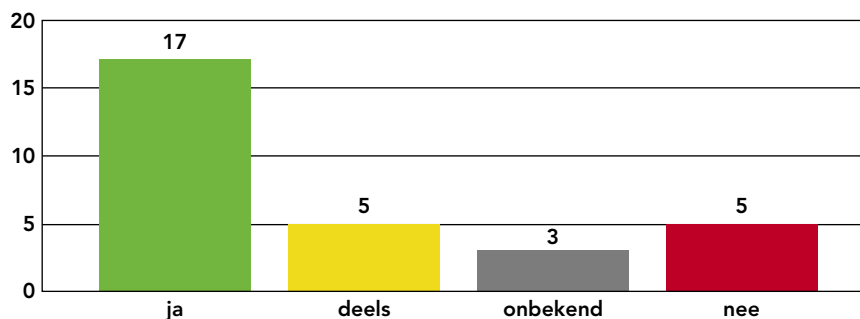
De hoofddoelen voor dit thema zijn het leveren van maatwerk en vraaggebonden werken, meer samenwerking tussen de betrokken partijen en efficiënter werken.

Bevindingen realisatie

In het Programakkoord zijn 30 doelen (prestaties en activiteiten) geformuleerd ten aanzien van het thema Welzijn, zorg en sport. Van deze 30 doelen is:

- 57% (17 doelen) gerealiseerd;
- 17% (5 doelen) deels gerealiseerd;
- 17% (5 doelen) niet gerealiseerd;
- van drie doelen is niet bekend wat de mate van realisatie is.

Figuur B.8 – Mate van realisatie

Het stadsdeel geeft aan dat op het gebied van Welzijn bijna alle doelen zijn omgezet in beleid wat in uitvoering is genomen, maar grotendeels nog niet is geëffectueerd. Voor Welzijn en zorg geldt dat er een Welzijnsvisie is ontwikkeld, waarmee het stadsdeel klaar zegt te zijn voor de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Het onderdeel sport is verzelfstandigd.

Bevindingen rapportage

In november is de nota 'Kiezen voor Kansen' vastgesteld, waarin de welzijnsvisie van het stadsdeel voor de komende 10 jaar is verwoord. Van de 30 doelen zijn er twee waarover niet in openbare bronnen is gerapporteerd

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
8.1	Geen monopoliefunctie van welke organisatie dan ook, de prijs-kwaliteitsverhouding bepaalt de inkoop van diensten aan de hand van productbegrotingen; 'ondernemende instellingen' verdienen steun.		
8.2	Maatwerk leveren en vraaggebonden werken.		
8.3	De financiële mogelijkheden het tempo laten bepalen waarin de aanpassingen plaatsvinden.		
8.4	Er komt een éénloketfunctie voor informatie en doorverwijzing voor alle algemene voorzieningen.		
8.5	Dubbeling in het aanbod doen verdwijnen.		 ²²
8.6	Van iedere instelling een antidiscriminatiecode te verlangen die ook wordt nageleefd.		
8.7	De nadruk leggen op preventie.		
8.8	De toegankelijkheid van voorzieningen voor alle bewoners vergroten.		 ²³
8.9	Over samenwerking tussen onderwijs, welzijnsinstellingen, particulier initiatief en zonodig politie concrete afspraken maken in de productbegroting.		 ²⁴
8.10	Binnen een jaar wordt onderzoek gedaan naar – langdurig – leegstaande locaties voor kinderopvang, naschoolse opvang, eerstelijnsgezondheidszorg en welzijnsdiensten.		 ²⁵
8.11	Indien wenselijk en mogelijk worden zorg- en welzijnsvoorzieningen onder één dak gebracht.		
8.12	Binnen de bevoegdheden van de stadsdeelraad wordt onderzocht welke rol het OLVG Prinsengracht en panden met een onderwijs- en welzijnsbestemming kunnen spelen voor het oplossen van huisvestingsknelpunten.		
8.13	Huisartsen worden geholpen bij het vinden van praktijkruimte.		
8.14	Uitvoering van de motie-Sweet/Houterman wordt betrokken bij het onderzoek naar mogelijke financiële knelpunten die wijkcentra eventueel belemmeren in het uitvoeren van hun toebedeelde taken, zoals de informatievoorziening, het opbouwwerk, de inzet van externe deskundigen, of het betrekken van alle buurtbewoners bij participatie.		
8.15	Productbegrotingen (van de wijkcentra) dienen ook hier iedereen duidelijkheid te bieden.		
8.16	'Gewoon wat kan, speciaal wat moet' is het leidend thema. In de komende bestuursperiode ligt het accent op kwaliteitsverbetering en toegankelijkheid van diensten en producten voor allen (ouderen, verstandelijk en lichamelijk gehandicapten).		
8.17	Maaltijdvoorzieningen voor zelfstandig wonende hulpbehoevenden hebben hierbij de prioriteit. Samen met de centrale stad worden hiervoor middelen vrijgemaakt.		
8.18	De openbare ruimte en openbare gebouwen worden toegankelijk gemaakt voor mensen met een handicap. Daarbij aarzelt de stadsdeelraad niet een beroep te doen op WVG-gelden.		
8.19	In de komende beleidsperiode zet de stadsdeelraad zich in voor huisvesting smogelijkheden voor ouderen en gehandicapten.		
8.20	De mogelijkheden voor woonvormen voor verschillende generaties en alloctonen worden onderzocht.		 ²⁶
8.21	De ontwikkeling van de voorschool en de brede school wordt in samenwerking tussen het onderwijs, sport en welzijnsvoorzieningen voortgezet.		

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
8.22	Gemiddeld komt 15 procent van de jongeren in de problemen. Voor hen dient een op maatwerk gerichte, samenhangende aanpak ontwikkeld te worden. Preventie, waarbij de ouders eveneens worden betrokken, is het sleutelwoord.		 ²⁷
8.23	De uitvoering van het project 'Jeugd en Veiligheid' wordt voortvarend opgepakt.		
8.24	Naast 24-uurs crisisopvang worden voldoende overnachtingsplaatsen, dagbesteding en samenwerking tussen instellingen gerealiseerd.		 ²⁸
8.25	Het Supportproject (zorg, huisvesting, dagbesteding en werk voor problematische harddruggebruikers) wordt na evaluatie zonodig uitgebreid. De openingstijden worden verruimd.		 ²⁹
8.26	Opvang van dak- en thuislozen en gebruikersruimten (experimenten met verstrekking onder medisch toezicht) vindt plaats in kleinschalige ruimten verspreid over de (binnen-)stad.		
8.27	Ten behoeve van psychiatrische patiënten wordt onderzocht of de huidige opvang voldoet aan de hedendaagse vereisten.		
8.28	Het Dagelijks Bestuur onderzoekt de behoefte aan vrijwilligers bij organisaties, verenigingen en instellingen en zet samen met hen een wervingscampagne op. Het Dagelijks Bestuur onderzoekt de mogelijkheid, kosten van vrijwilligers op zich te nemen.		
8.29	In de komende bestuursperiode zullen in samenwerking met de centrale stad minimaal 1000 mensen aan (vrijwilligers-)werk worden geholpen. Afspraken met de centrale stad en instellingen in het kader van flankerend beleid (kinderopvang, schuldhulpverlening) worden nagekomen.		
8.30	Op verzoek van de stadsdeelraad onderzoekt de Sportraad binnen een jaar de kwaliteit en kwantiteit van bestaande voorzieningen en sportaccommodaties en de behoeften van burgers en werkenden in de binnenstad aan sportvoorzieningen, bijvoorbeeld een zwembad in de Dijksgracht.		

 gerealiseerd
 deels gerealiseerd
 onbekend
 niet gerealiseerd

B1.9 Onderwijs

Inleiding

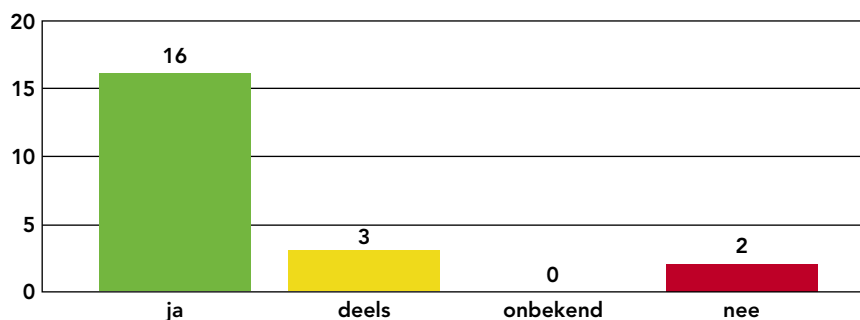
Het thema Onderwijs valt onder de sector publiek, welzijn en economie. Verantwoordelijk portefeuillehouder is mevrouw Iping en het sectorhoofd de heer Hageraats is ambtelijk verantwoordelijk. Het budget volgens de begrotingen was de afgelopen bestuursperiode gemiddeld circa € 12 mln per jaar. Er is de afgelopen jaren een stijging van circa 25% geweest: van € 10,7 mln in 2003 naar € 13,4 mln in 2005.

Bevindingen realisatie

De doelen die het stadsdeel nastreeft ten aanzien van Onderwijs houden vooral verband met: het verbeteren van de huisvesting van onderwijsinstellingen, het tegengaan van het lerarentekort, het opzetten van brede scholen en het vergroten van de transparantie richting ouders en bestuurders. In het Programmakkoord zijn 21 doelen (prestaties, activiteiten) geformuleerd ten aanzien van het thema Onderwijs. Hiervan is:

- 76% gerealiseerd;
- 14% deels gerealiseerd;
- 10% is niet gerealiseerd.

Figuur B.9 – Mate van realisatie

Twee van de doelen zijn niet gerealiseerd vanwege een tekort aan financiële middelen. Deze twee doelen houden beide verband met personele versterking van het onderwijs: het uitbreiden van de ondersteuning naar één formatieplaats per school en het omzetten van ID-aanstellingen in volwaardige banen. Verder valt op dat een aantal doelen dat betrekking heeft op de fysieke ruimte en onderwijsgebouwen ten dele is gerealiseerd.

Bevindingen rapportage

Over alle doelen van het thema Onderwijs is gerapporteerd. Voor een deel betreft dit de reguliere verantwoordingsdocumenten, maar voor een ander deel heeft het stadsdeel de rekenkamer verwezen naar documenten als het Integraal Huisvestingsplan en de verordening van de bestuurscommissie OPOC. De exacte formulering uit het Programmakkoord is in zowel de verantwoordingsdocumenten als de andere stukken niet terug te vinden. Hiermee wordt de toets op realisatie bemoeilijkt.

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
9.1	Het stadsdeel zet zich de komende periode in voor het wegwerken van achterstallig onderhoud. Scholen hebben te weinig geld voor schoonmaak en onderhoud.		 ³⁰
9.2	Bij zowel het openbaar als het bijzonder onderwijs is er een groot gebrek aan lokaalruimte en speelruimte. Op korte termijn zal het Dagelijks Bestuur aan de stadsdeelraad een actuele inventarisatie van het gebrek aan lokaalruimte en speelruimte overleggen.		
9.3	Het plan van aanpak van achterstallig onderhoud (zie de nota 'Perspectief Openbaar Onderwijs Binnenstad, een Kwaliteitsimpuls') wordt uitgevoerd. Eventuele tekorten op de budgetten van scholen voor onderhoud en schoonmaak worden aangevuld uit de algemene middelen.		
9.4	Het stadsdeel houdt rekening met de extra ruimte die nodig is voor de brede scholen.		
9.5	Bij vrijkomende ruimte in de binnenstad dient in bestemmingsplannen prioriteit te worden gegeven aan scholen.		 ³¹
9.6	Het stadsdeel stimuleert de komende periode allerlei voor-en naschoolse opvang en activiteiten, alsmede de huisvesting van de brede school(-activiteiten). De tussenschoolse opvang (overblijven) moet geprofessionaliseerd worden. Het is belangrijk dat deze opvang goedkoop is. Scholen werken samen met welzijnsinstanties en jeugdhulpverlening.		
9.7	Een zomerschool spijkt leerlingen met een achterstand bij.		
9.8	Het tekort aan leraren onder andere als gevolg van ziekteverzuim wordt momenteel bestreden met het experimentele leraar-plus-project. Bij een gunstige evaluatie wordt dit project voortgezet. Het stadsdeel onderneemt in samenspraak met de centrale stad stimulerende maatregelen om het lerarentekort tegen te gaan.		
9.9	Het stadsdeel bemiddelt in samenwerking met woningbouwcorporaties actief bij betaalbare woonruimte voor leraren.		
9.10	Het stadsdeelbestuur streeft naar transparante besluitvorming, openheid over resultaten, deskundig personeelsbeleid, goede (administratieve) ondersteuning van de schoolleiding en het nakomen van verplichtingen.		
9.11	Het stadsdeelbestuur zal nadrukkelijk zijn inspanningen leveren in het naleven van de Leerplichtwet, en zal daartoe in samenspraak met de relevante partners de middelen ter beschikking stellen.		
9.12	Het bevorderen van deelname door lichamelijk gehandicapten aan het reguliere onderwijs – bijvoorbeeld door het onderwijsproject 'Weer samen naar school' – is een invulling van het beleid dat het stadsdeel Centrum voorstaat.		
9.13	Om de transparantie te bevorderen en te voorkomen dat het stadsdeel met twee petten op bestuurt, onderzoekt het stadsdeel verder de mogelijkheid van een onafhankelijk bestuur voor de openbare basisscholen.		
9.14	Ouders krijgen via ouderraden en schoolbesturen meer invloed op de kwaliteit van het onderwijs.		
9.15	Ouders moeten over voldoende informatie – onder andere over de kwaliteit van het onderwijs – beschikken. Het is lastig om op basis van de thans beschikbare informatie een weloverwogen schoolkeuze te maken. Alle informatie over het onderwijs, inclusief die over kwaliteitsmetingen, moet gemakkelijk toegankelijk zijn. Het stadsdeel streeft in samenspraak met de centrale stad naar een onafhankelijk en centraal punt waar al deze informatie vrijelijk beschikbaar is en van waaruit die actief verspreid wordt.		
9.16	Er wordt voortdurend gesleuteld aan het onderwijs, terwijl nauwelijks duidelijk is welke effecten dit heeft op de kwaliteit. Instrumenten om de effectiviteit van het beleid te toetsen zoals een leerlingenvolgsysteem zijn daarom hard nodig. Een dergelijk systeem vormt de basis voor een effectieve aanpak van achterstanden van individuele leerlingen.		

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
9.17	Het Dagelijks Bestuur zal de kwaliteitsverbetering van onderwijs en huisvesting vormgeven na een gewogen vergelijking (benchmark) in nauwe samenspraak met de overige stadsdelen.		
9.18	Er wordt (te) veel gevraagd van de schoolleiding: administratie, planning, financieel management en personeelsbeleid. Momenteel is er beperkte administratieve ondersteuning van de schooldirecties. Deze ondersteuning dient uitgebreid te worden naar één formatieplaats per school.		 ³²
9.19	Er moet voldoende financiële ruimte zijn voor extra aandacht voor (integraal) personeelsbeleid, met name op het vlak van her- en bijscholing.		
9.20	Er moet op iedere school een conciërge zijn.		
9.21	Eventuele ID-aanstellingen (Melkertbanen) worden omgezet in volwaardige banen.		 ³³

 gerealiseerd
 deels gerealiseerd
 onbekend
 niet gerealiseerd

B1.10 Cultuur

Inleiding

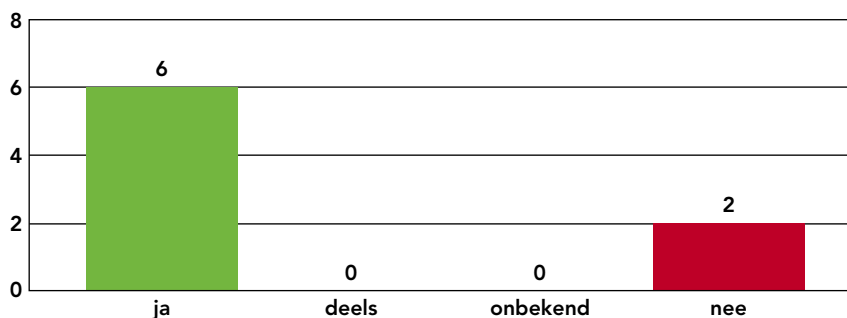
Het budget voor het thema Cultuur bedroeg in de afgelopen bestuursperiode circa € 0,6 mln per jaar. Daarmee was het thema één van de thema's met het kleinste budget. Het budget is echter de laatste jaren wel sterk gestegen: van € 0,4 mln in 2003 tot € 0,7 mln in 2005. Het thema Cultuur valt onder de sector publiek, welzijn en economie. Portefeuillehouder mevrouw Iping is bestuurlijk verantwoordelijk en de heer Hageraats is als sectorhoofd ambtelijk verantwoordelijk.

Bevindingen realisatie

In het Programakkoord zijn acht doelen (prestaties en activiteiten) geformuleerd ten aanzien van het thema Onderwijs. De doelen richten zich vooral op de randvoorwaarden om te kunnen komen tot culturele activiteiten, zoals fysieke ruimte (gebouwen, broedplaatsen), vergunningen, financiën en bemiddeling door het stadsdeel. Van de acht doelen is:

- 75% (zes doelen) gerealiseerd;
- 25% (twee doelen) niet gerealiseerd.

Figuur B.10 – Mate van realisatie

Opvallend is dat er geen doelen deels zijn gerealiseerd en dat er geen doelen zijn waarover te weinig informatie beschikbaar is om een oordeel te kunnen vellen.

Bevindingen rapportage

In 2005 is de "Cultuurnota Binnenstad" opgesteld. Omdat deze nota pas in de zomer van 2005 is verschenen heeft de nota weinig invloed gehad op het oordeel van de rekenkamer. De rekenkamer heeft zich dan ook vooral gericht op de reguliere verantwoordingsdocumenten. Hierin wordt over zeven (88%) van de acht doelen gerapporteerd waarbij niet de exacte formulering uit het Programakkoord wordt gehanteerd. Hierdoor kan niet eenvoudig de realisatie van doelen getoetst worden. Voorbeeld daarvan zijn de gedefinieerde meetgegevens die een beperkt beeld geven van de realisatie van doelen.

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
10.1	Het DB treedt in overleg met het Grondbedrijf, woningcorporaties en particuliere eigenaren om gezamenlijk zogeheten broedplaatsen, kantoor- en repetitieruimten te realiseren. Repetitieruimten dienen te voldoen aan geluidseisen.		
10.2	Het DB biedt in het vergunningenbeleid meer ruimte voor buitenactiviteiten mits goede (financiële) afspraken kunnen worden gemaakt over beperking van overlast.		
10.3	Het DB neemt alleen dan beheer en onderhoud van grootstedelijke voorzieningen en gebouwen op zich indien de centrale stad daartoe de financiën levert. Blijft financiële ondersteuning uit de centrale stad achterwege, dan draagt het stadsdeel de gebouwen over aan de centrale stad.		 ³⁴
10.4	Het DB maakt afspraken met de Amsterdam Tourist Board, Amsterdam City, Gilde en touroperators over doe-het-zelfwandelingen langs de huizen en werkplaatsen van Van den Vondel, Bredero, Hooft, Rembrandt, Multatuli en vele anderen uit de rijke Amsterdamse historie en de culturele geschiedenis van buurten.		 ³⁵
10.5	Het DB laat door sponsoring door derden van culturele activiteiten mogelijk blijven.		
10.6	Het DB bemiddelt bij de centrale stad en derden voor initiatieven die voor de binnenstad van belang zijn, zoals verbouwing van het Rozen theater.		
10.7	Kunst en cultuur kunnen ook bijdragen aan de sociale samenhang in buurten. (Financiële) bijdragen aan buurtactiviteiten, zoals buurtfestivals, liggen daarom voor de hand.		
10.8	Initiatieven die vernieuwend, kwaliteitsverhogend, laagdrempelig en gevarieerd zijn en gericht op de binnenstad door bewoners daarbij actief te betrekken wil de stadsdeelraad stimuleren en ondersteunen.		

 gerealiseerd deels gerealiseerd onbekend niet gerealiseerd

B1.11 Economie

Inleiding

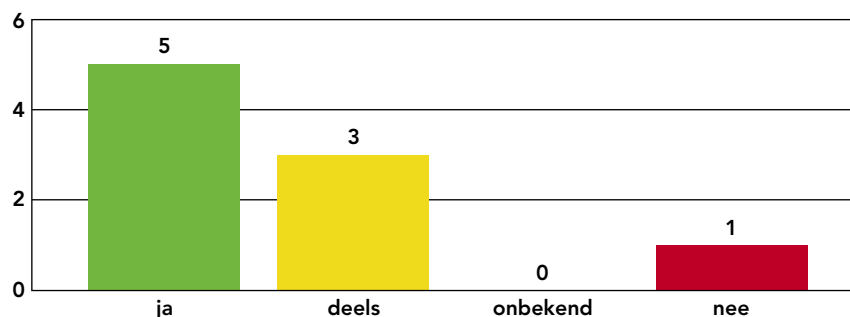
Het thema Economie en Werkgelegenheid valt onder de sector publiek, welzijn en economie. Portefeuillehouder mevrouw Van der Stoel is bestuurlijk verantwoordelijk en de heer Hageraats is als sectorhoofd ambtelijk verantwoordelijk. Jaarlijks besteedde het stadsdeel in de afgelopen bestuursperiode circa € 2,5 mln aan dit thema. In maart 2005 is de nota economie “Binnenstad Centrum met een hart voor de zaak” vastgesteld.

Bevindingen realisatie

In het Programakkoord zijn negen doelen (prestaties en activiteiten) geformuleerd ten aanzien van het thema Economie. Het gaat daarbij vooral om het creëren van voorwaarden voor een goed ondernemersklimaat. Het stadsdeel geeft aan dat het thema Economie veel aandacht krijgt, maar dat er geen directe invloed op uit te oefenen is. Het thema vraagt dan ook om een integrale benadering. Van de negen doelen is:

- 56% gerealiseerd;
- 33% deels gerealiseerd;
- 11% niet gerealiseerd.

Figuur B.11 – Mate van realisatie

Het doel dat niet gerealiseerd is, betreft het afspreken van een bepaald % aan betaalbare ruimte voor (startende) bedrijven en kunstenaars. De woningbouwcorporaties en niet het stadsdeel is uiteindelijk verantwoordelijk voor dit doel.

Bevindingen rapportage

Over één van de negen doelen is niet gerapporteerd in gebruikelijke verantwoordingsdocumenten. De rekenkamer heeft toch een oordeel kunnen vellen over dit doel doordat het stadsdeel met aanvullende informatie is gekomen. De andere doelen zijn over het algemeen niet exact terug te vinden in de documenten. Meestal wordt hetzelfde bedoeld maar dan in andere bewoordingen. Echter, juist in de formulering van de doelen in het Programakkoord zit een aantal details die wel van belang zijn maar vervolgens niet meer terugkomen. De rekenkamer noemt voorbeelduitspraken uit het Programakkoord als het stimuleren van de kraamkamerfunctie, het waarborgen van passende bedrijvigheid, het komen tot gestructureerd overleg tussen stadsdeel en andere betrokken partijen, en het actief steunen en begeleiden van (allochtone) starters. Deze uitspraken zien wij niet meer terugkomen in de verantwoordingsdocumenten.

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
11.1	Het economisch beleid van het stadsdeelbestuur Amsterdam-Centrum richt zich op het bevorderen van variëteit en kwaliteit; steun voor het MKB – met name als het gaat om winkels in de buurt en bedrijven met een sociaal-maatschappelijke functie het stimuleren van nieuwe bedrijvigheid en de kraamkamerfunctie.		
11.2	Het ondernemingsklimaat in het centrum is gediend bij een betere dienstverlening door één loket, waar bedrijven voor alle diensten van het stadsdeel terecht moeten kunnen Vergunningaanvragen worden snel beantwoord. De administratieve lastendruk wordt verminderd. Het bestuur zorgt voor goede samenwerking en gestructureerd overleg tussen het stadsdeel, het bedrijfsleven (waaronder de winkeliersverenigingen) en relevante maatschappelijke organisaties.		 ³⁶
11.3	Bestemmingsplannen, vergunningen en welstandsregels én de handhaving daarvan zijn voor het stadsdeel de belangrijkste instrumenten om de variëteit en kwaliteit van bij de binnenstad passende bedrijvigheid te waarborgen.		
11.4	Winkels en bedrijven met een buurt- en/of sociaal-maatschappelijke functie kunnen rekenen op extra steun en aandacht van het stadsdeelbestuur. Kortingen op heffingen, huursubsidie of de toepassing van het Garantiefonds voor niet- ketengebonden winkels zijn hierbij te onderzoeken mogelijkheden.		
11.5	Straatmanagers hebben hun waarde in de praktijk al bewezen bij het leggen van contacten tussen bewoners en winkeliers en bij het bevorderen van een goed en gevarieerd winkelaanbod. Wanneer grote bedrijven zich willen vestigen of uitbreiden, zal per locatie bekeken worden of dit gewenst is (maatwerk).		
11.6	Het gebrek aan ruimte doet zich in de binnenstad overal voelen. Winkels met woonfunctie moeten de bedrijfsfunctie kunnen terugkrijgen. Het beleid op grond van de nota Vernieuwing Bestemmingsplannen wordt daarom voortgezet. Met woningcorporaties en projectontwikkelaars spreekt het stadsdeelbestuur een bepaald percentage aan betaalbare ruimten voor (startende) bedrijven en kunstenaars af: de kernvoorraad niet-wonen.		
11.7	Het wonen boven winkels is tot nu toe niet echt van de grond gekomen. Daarom stelt het stadsdeelbestuur een taskforce in die binnen een half jaar met een plan van aanpak komt.		
11.8	De binnenstad is een geweldige plek om een nieuw bedrijf te beginnen. Broedplaatsen en bedrijfsverzamelgebouwen moeten ervoor zorgen dat het Centrum ook voor starters toegankelijk blijft. Het Storkterrein bij voorbeeld biedt hiervoor goede mogelijkheden. Buurtontwikkelingsmaatschappijen en participatiemaatschappijen kunnen de gebouwen aankopen en beheren. Daarnaast zal het stadsdeelbestuur zonodig, in aanvulling op activiteiten van de centrale stad, starters – onder andere allochtonen – actief steunen en begeleiden.		
11.9	Ook zal het bestuur zich actief inzetten voor het verwerven van fondsen en subsidies (stedelijk, landelijk en Europees) voor werkgelegenheidsprojecten, uiteraard ook in samenwerking met de centrale stad. Winkeliers(verenigingen) worden aangemoedigd om kinderopvang voor hun klanten te regelen.		

 gerealiseerd deels gerealiseerd onbekend niet gerealiseerd

B1.12 Verkeer en vervoer

Inleiding

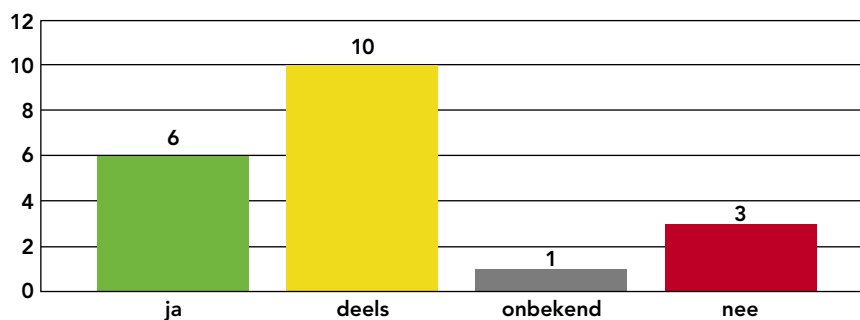
Het thema Verkeer en Vervoer valt onder de sector openbare ruimte. Portefeuillehouder en dus bestuurlijk verantwoordelijk voor deze sector is de heer Frankfurter. De heer Elhorst is sectorhoofd en daarmee ambtelijk verantwoordelijk. Jaarlijks besteedde het stadsdeel in de afgelopen bestuursperiode circa € 27 mln aan Verkeer en Vervoer (inclusief Parkeren). De uitgaven zijn in de periode tussen 2003 en 2005 met circa 10% gestegen: van € 25,5 mln naar € 27,8 mln.

Bevindingen realisatie

Het DB heeft in het Programmakkoord 20 doelen geformuleerd die verband houden met Verkeer en Vervoer. Dit is exclusief de doelen voor Parkeren. De doelen betreffen voor het grootste deel de aanleg van infrastructuur (aanpak verkeersonveilige knooppunten, aanleg vrijliggende fietspaden, aanleg fietsroutes, bewaakte fietsenstallingen, inrichting 30km-gebied, etc.) en hoger gelegen doelen (garanderen doorstroming, verbeteren leefbaarheid, veilig openbaar vervoer, etc.). Van de 20 doelen is:

- 30% gerealiseerd;
- 50% deels gerealiseerd;
- 15% niet gerealiseerd;
- van 5% (één doel) is het niet bekend of het gerealiseerd is.

Figuur B.12 – Mate van realisatie

De belangrijkste redenen waarom doelen niet of deels gerealiseerd zijn, zijn volgens de rekenkamer:

- doelen zijn te ambitieus geformuleerd, zoals het garanderen van de doorstroming;
- het stadsdeel is niet verantwoordelijk of afhankelijk van anderen, zoals het beleid ten aanzien van toeristenbussen of het weren van taxi's op de trambaan. In deze gevallen zou het stadsdeel zich wel kunnen inzetten zodat het doel via anderen wordt bereikt. Dit is niet altijd gebeurd.

Bevindingen rapportage

In de reguliere verantwoordingsdocumenten is gerapporteerd over 85% van de doelen voor het thema 'Verkeer en vervoer'. Zo geeft de "Nota Bereikbaarheid Binnenstad 2004-2009" welke is vastgesteld in mei 2004 goede informatie. Echter, over drie doelen is niet gerapporteerd. De rekenkamer vindt het opvallend dat dit ook doelen zijn die niet gerealiseerd zijn.

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
12.1	Het uitgangspunt van het verkeersbeleid van het stadsdeel Amsterdam-Centrum is het verbeteren van de bereikbaarheid en de leefbaarheid van het stadsdeel, gegeven de beperkte infrastructurele ruimte in en om het stadsdeel.		
12.2	Verbetering van de verkeersveiligheid, waarbij de nadruk ligt op het verminderen van de aantallen ongelukken op de wegen en kruispunten waarvan het stadsdeel wegbeheerder is.		
12.3	De mobiliteitsreductie van 25 procent in 2005 t.o.v. 1993 vasthouden, door in te zetten op alternatieven en door middel van het parkeerbeleid.		
12.4	Het garanderen van de doorstroming op hoofdroutes.		
12.5	Het DB zal overgebleven verkeersonveilige routes en kruisingen in het stadsdeel aanpakken opdat de verkeersveiligheid (mede) ondersteund wordt door de inrichting van routes en kruisingen.		 ³⁷
12.6	Daartoe zullen er waar mogelijk vrijliggende fietspaden worden aangelegd, in ieder geval langs het Hoofdnet Auto.		
12.7	Gemaakte afspraken in het kader van de Stadshartlus (de zogenaamde 'knip' Prins Hendrikkade/Damrak als belangrijke verkeersonveilige voetgangersoversteek) zullen worden uitgevoerd. Het DB zal op korte termijn een voorstel doen voor verbetering van de veiligheid van voetgangers ter plaatse.	 ³⁸	
12.8	Doelstelling van het openbaar vervoer in de binnenstad is een veilig, fijnmazig, herkenbaar, systeem, waarbij de doorstroming soepel loopt en dat uitgebreid wordt waar nodig.	 ³⁹	
12.9	De Opstapper wordt ingezet in relatief slecht bereikbare delen van het stadsdeel.		
12.10	Om fietsen als alternatief te stimuleren worden herkenbare fietsroutes door de binnenstad aangelegd en onderhouden. Hierbij staat niet alleen de veiligheid centraal, maar ook de logica van fietsverbindingen door het stadsdeel, die waar mogelijk wordt versterkt. Bij verkeerslichtinstallaties worden voor fietsers wachttijden aangegeven en/of wordt de doorstroming voor fietsers gegarandeerd om roekeloos gedrag van fietsers te beperken en om fietsen als zodanig te stimuleren.		
12.11	Het stadsdeel en derden zullen autodelen verder stimuleren.		
12.12	Het beleid gericht op het weren van toeristenbussen uit het Centrum wordt uitgevoerd en gehandhaafd.		
12.13	Zowel voor openbaar personenvervoer als voor goederenvervoer wordt de mogelijkheid gebruik te maken van het water in de binnenstad onderzocht en waar mogelijk en inpasbaar gebruikt.		
12.14	De distributie van goederen naar het kernwinkelgebied wordt verbeterd in overleg met de betrokkenen.		 ⁴⁰
12.15	Het stadsdeel realiseert – ondergrondse – bewaakte fietsstallingen bij nieuwe functies. Het stadsdeel handhaaft op het juiste gebruik van fietsstallingen (niet voor ander gebruik dan fietsen), zowel bij bestaande als nieuwe stallingen.		
12.16	Het stadsdeel neemt zijn verantwoordelijkheid als het gaat om de inpasbaarheid van taxistandplaatsen in de openbare ruimte, maar spreekt ook anderen (hogere overheden en taxibranche) aan op hun verantwoordelijkheden.		
12.17	Taxi's mogen alleen met passagiers over de trambaan.		 ⁴¹
12.18	De hele binnenstad moet met uitzondering van het Hoofdnet Auto als 30 km-gebied worden ingericht.		
12.19	Er komt één autoloze zondag voor het hele centrum, gekoppeld aan de Europese autoloze zondag.		
12.20	Het DB doet voorstellen aan de Raad voor het tegengaan van de zogeheten Bijenkorffile. Daarbij zijn verschillende mogelijke oplossingen aan de orde, waaronder het afsluiten van enkele straten of een gebied op zondag.		

 gerealiseerd deels gerealiseerd onbekend niet gerealiseerd

B1.13 Parkeren

Inleiding

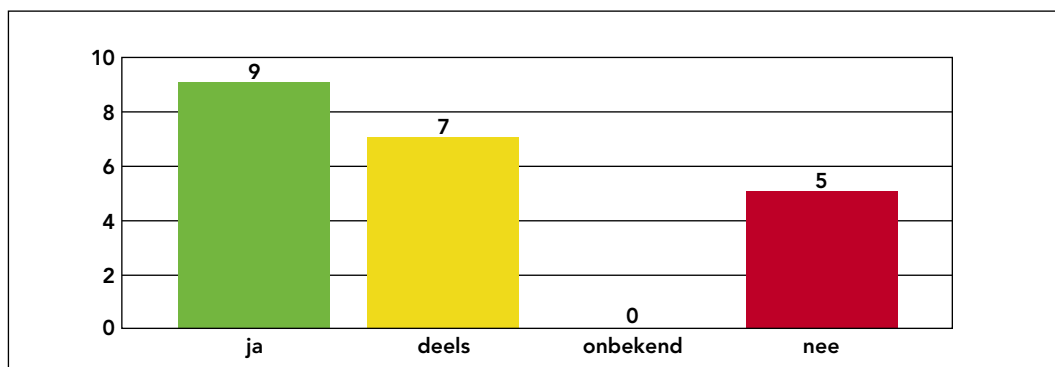
Parkeren valt onder de sector openbare ruimte en net als bij verkeer en vervoer is portefeuillehouder de heer Frankfurter bestuurlijk verantwoordelijk. Het verantwoordelijke sectorhoofd van het stadsdeel is de heer Elhorst. Hoeveel financiële middelen het stadsdeel jaarlijks besteedt, is niet te zeggen aangezien het onder Verkeer en Vervoer valt. Hieraan wordt jaarlijks circa € 27 mln uitgegeven (zie ook vorige paragraaf).

Bevindingen realisatie

Het DB heeft in het Programakkoord 21 doelen geformuleerd ten aanzien van het thema Parkeren. Hiervan is:

- 43% gerealiseerd;
- 33% deels gerealiseerd;
- 24% niet gerealiseerd.

Figuur B.13 – Mate van realisatie

Van de doelen gaan zeven doelen over (ondergronds of in pandige) parkeergarages. Het valt de rekenkamer op dat geen van deze doelen geheel is gerealiseerd.

Bevindingen rapportage

Over het merendeel van de doelen is wel gerapporteerd (71%), maar niet in de gebruikelijke verantwoordingsdocumenten, zoals de jaarrekening. De reeds bestaande nota “Parkeren is manoeuvreren” en de “Nota Bereikbaarheid Binnenstad 2004-2009” geven een beter beeld, hoewel het daarbij logischerwijze vooral gaat om het te voeren beleid en niet om de realisatie van doelen. Al met al was het voor de rekenkamer lastig vast te stellen in hoeverre doelen gerealiseerd zijn.

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
13.1	Een algemeen uitgangspunt van het parkeerbeleid van het stadsdeel Amsterdam-Centrum is gebaseerd op het vigerende verkeersbeleid, dat zich richt op het verbeteren van de bereikbaarheid en de leefbaarheid van het stadsdeel, gegeven de beperkte infrastructurele ruimte in en om het centrum. Het niet-noodzakelijke autoverkeer zal in toenemende mate worden gestimuleerd buiten het centrum te parkeren en/of gebruik te maken van alternatief vervoer.	●	●
13.2	Het parkeerbeleid is een instrument om deze doelen te bereiken, zowel door het parkeren te fiscaliseren als door het aantal parkeerplaatsen te beperken, zoals afgesproken in het Verkeers- en Inrichtingsplan (VIP), het Regionaal Verkeer- en Vervoerplan (RVVP, 1997), de Nota Verkeer en Parkeren Binnenstad (1999/2000) en de Nota Parkeren is Manoeuvreren (2001).	●	●
13.3	In grote lijnen wordt het huidige parkeerbeleid gecontinueerd. Het streven, een automobilitereductie van 25 procent in het jaar 2005 ten opzichte van 1993 te verwezenlijken blijft van kracht. Nu is dat reeds 13 procent.	●	●
13.4	Een ander belangrijk uitgangspunt is dat er pas plaatsen op straat worden opgeheven als er alternatieven inpandig gerealiseerd zijn. Dit geldt niet voor de herprofileringen volgens het Handboek Inrichting Openbare Ruimte, in het kader waarvan jaarlijks maximaal 200 parkeerplaatsen autonoom mogen worden opgeheven.	●	●
13.5	Jaarlijks wordt een parkeerbalans uitgebracht waarin de feitelijke ontwikkeling van het aantal parkeerplaatsen (openbaar, bijzonder, inpandig en op straat) wordt gemonitord.	●	●
13.6	Onderscheid wordt gemaakt naar bewoners- en bezoekersparkeren.	●	●
13.7	Bewonersparkeren wordt zoveel mogelijk ondergronds gebracht ten gunste van de kwaliteit van de openbare ruimte, waarbij de prijsstelling gelegen zal zijn tussen de straatvergunning en het commerciële tarief, en de onrendabele kosten uit het Mobiliteitsfonds dienen te worden bestreden.	●	●
13.8	Bij de realisatie van ondergrondse voorzieningen ten behoeve van bewoners (zijnde parkeergarages of niet-nieuwe functies) worden op straat hetzelfde aantal parkeerplaatsen opgeheven dat ondergronds wordt aangelegd (één op één).	●	●
13.9	Bij bewonersgarages wordt uitgegaan van de huur van parkeerruimte, teneinde het privatiseren van en speculeren met parkeerruimte tegen te gaan. Als deze plaatsen toch geprivatiseerde parkeerplaatsen worden, wordt er per gerealiseerde parkeerplaats slechts een halve plaats op straat opgeheven.	●	●
13.10	Parkeergarages worden bij voorkeur particulier gebouwd en beheerd, waarbij de binnenstad er ook financieel moet van profiteren.	●	●
13.11	De groei van het aantal inpandige parkeergarages op straatniveau wordt tegengegaan om de plintfuncties en daarmee de leefbaarheid in de straten te kunnen behouden.	●	●
13.12	Er wordt meegewerkt aan de aanleg door de centrale stad van twee bezoekersparkeergarages in de Singelgrachtzone, mits ook hierin bewonersparkeren wordt toegestaan (inclusief de 1-op-1-opheffing op straat) en een aanzuigende werking wordt voorkomen. Er komt een experiment met een parkeergarage onder een gracht, om ervaring op te doen met parkeergarages onder water.	●	●
13.13	Onderzocht wordt in hoeverre medegebruik door bewoners van bestaande openbare en bedrijfsparkeergarages tot de mogelijkheden behoort.	●	●
13.14	Bezoekerstarieven voor openbare parkeerruimte op straat worden hoger gehouden dan tarieven voor openbare parkeergarageplaatsen door het eerstgenoemde tarief sneller te laten stijgen. Hierdoor wordt het aantrekkelijker voor bezoekers hun auto in een garage te stallen. Er komt een parkeeronderzoek per nieuw te bouwen garage voor de bepaling van de tarieven en het vereiste maatwerk.	●	●

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
13.15	Het beleid uit de stedelijke beleidsnota Parkeren is Manoeuvreren wordt uitgevoerd (kraskaarten voor bezoekers, speciale vergunningen voor gehandicapten, eerstelijnsgezondheidswerkers, autodelen etc., het verminderen van het aantal parkeerplaatsen in de binnenstad).		
13.16	Het beleid om per te realiseren nieuwbouwwoning een halve parkeerplaats te realiseren wordt voortgezet.Het beleid om per te realiseren nieuwbouwwoning een halve parkeerplaats te realiseren wordt voortgezet.		
13.17	Uitgegaan wordt van de Nota van Uitgangspunten voor uitbreiding van de dierentuin en de daaronder gelegen parkeergarage van Artis. Er komt een onderzoek of en hoe de parkeerverlast bij Artis kan worden bestreden. De buurt wordt hier nadrukkelijk bij betrokken. De mogelijkheid en wenselijkheid van medegebruik van de parkeergarage door buurtbewoners maakt hier onderdeel van uit.		
13.18	Handel in parkeervergunningen en onderverhuur van parkeerplekken wordt bestreden.		
13.19	Parkeerruimte op straat wordt waar mogelijk omgezet in verblijfsruimte.		
13.20	Parkeerruimte op straat wordt waar nodig omgezet in laad- en losplekken.		
13.21	In samenspraak met buurtbewoners en bedrijven worden mogelijk ook in woonbuurten autovrije straten aangewezen.		

 gerealiseerd deels gerealiseerd onbekend niet gerealiseerd

B1.14 Openbare ruimte

Inleiding

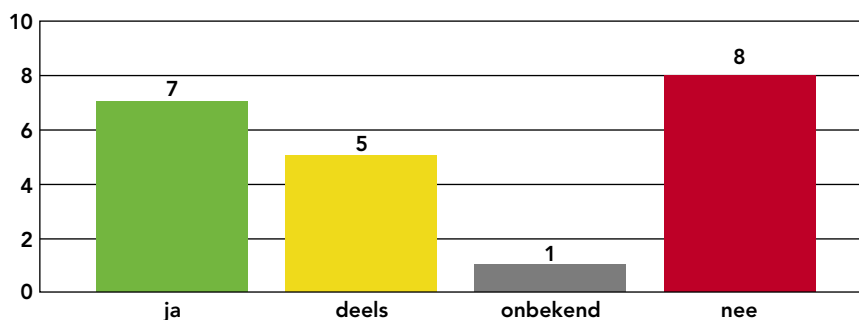
Het thema openbare ruimte valt onder de sector met dezelfde naam. De heer Frankfurter is als portefeuillehouder bestuurlijk verantwoordelijk, terwijl de heer Elhorst als sectorhoofd ambtelijk verantwoordelijk is. Het thema Openbare Ruimte legt van alle thema's het grootste beslag op het budget van het stadsdeel. Gemiddeld bedragen de jaarlijkse uitgaven over de afgelopen bestuursperiode circa € 62,4 mln.

Bevindingen realisatie

Het DB heeft in het Programmakkoord 21 doelen geformuleerd ten aanzien van het thema Openbare Ruimte, hiervan is:

- 33% gerealiseerd;
- 24% deels gerealiseerd;
- 38% niet gerealiseerd;
- van 5% (één doel) is het niet bekend of deze gerealiseerd is.

Figuur B.14 – Mate van realisatie

Hiermee kent het thema het grootste aandeel van doelen dat niet gerealiseerd is. Het valt de rekenkamer op dat vooral de doelen die enigszins 'vernieuwend' zijn niet gerealiseerd zijn: gescheiden invalinzameling, aanleg fonteinen, vuiltransport over water en voorkeursbeleid elektrische boten.

Bevindingen rapportage

Over tweederde van de doelen is gerapporteerd in met name de reguliere verantwoordingsdocumenten. In de zomer van 2005 is de nota "Visie op het water van de binnenstad" vastgesteld. Doelen ten aanzien van water worden daarin wel als plannen geformuleerd, maar de rekenkamer kan aan de hand van de rapportage niet bepalen of dit tot resultaten heeft geleid.

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
14.1	De binnenstad is inmiddels aangewezen als beschermd stadsgezicht en is genomineerd voor de Werelderfgoedlijst van Unesco. Het beleid is er de afgelopen acht jaar op gericht geweest de openbare ruimte die kwaliteit en allure te geven die bij deze status past. De akkoordpartijen zullen dit beleid de komende periode voortzetten, temeer om te voorkomen dat de inrichting van de binnenstad weer het lappendekeneffect krijgt die zij vroeger had.		
14.2	Na het Spui en de Dam worden nu, naast de grote pleinen, ook buurtpleinen aantrekkelijk ingericht. Het Haarlemmerplein wordt, in relatie met de nieuwbouw aan de noordzijde, ingericht als een aantrekkelijk plein waar het goed toeven is.		 ⁴²
14.3	Fonteinen verhogen de kwaliteit van de openbare ruimte.		
14.4	Bij een goede (her)inrichting van de openbare ruimte hoort goed onderhoud. Daarom wordt snel gereageerd op meldingen van burgers en bedrijven over kapotte bestrating, straatmeubilair en kunstwerken.		
14.5	Daarnaast worden budgetten cyclisch en gebiedsgericht ingezet zodat iedere buurt elk jaar een onderhoudsbeurt krijgt, en de achterstanden in het onderhoud worden ingelopen. Op deze wijze wordt het beheer aangepakt in termen van tijd, geld en plaats. Het Handboek Beheer Openbare Ruimte bepaalt de inzet van de middelen en het kwaliteitsniveau.		
14.6	Het intensieve gebruik van de openbare ruimte in de binnenstad maakt het noodzakelijk veel aandacht te geven aan het schoonhouden van de openbare ruimte. Met name de toeristische routes vereisen als prioriteitsroute permanent een extra inspanning. Prioriteit heeft het wegwerken van zwerfvuil.		
14.7	In samenwerking met bewoners, bedrijven en organisaties zal een programma worden ontwikkeld en uitgevoerd dat de gebruikers van de stad zich meer bewust laat maken van de eigen verantwoordelijkheid van de burger voor de schone omgeving. Het adagium "De vervuiler betaalt" is daarbij het uitgangspunt.		
14.8	Bekeken zal worden hoe de vuilophaal kan worden verbeterd, bijvoorbeeld door wijziging van de tijdstippen van inzameling, maar ook door eisen te stellen aan het aanbiedingsgedrag.		
14.9	De gescheiden inzameling van glas en papier gaat geheel ondergronds.		
14.10	De openbare ruimte is van iedereen. Daarom willen de akkoordpartijen de toegankelijkheid van de openbare ruimte vergroten en het privé-gebruik (privatisering) tegengaan.		
14.11	Een goede en overzichtelijke inrichting van de openbare ruimte draagt bij aan de veiligheid. De straatverlichting verdient daarbij speciale aandacht.		
14.12	Handhaving is de achilleshiel van ieder openbare-ruimtebeleid. Daarom voeren de akkoordpartijen strenge, rechtvaardige, en consequent uitgevoerde handhaving hoog in het vaandel.		
14.13	De binnenstad van Amsterdam is relatief groen. De bomen langs de grachten zijn een belangrijk beeldbepalend element. Door goed te zorgen voor het groen kan het stadsdeel bijdragen aan een ecologisch sterkere stad. Binnentuinen en keurblokken Het meeste groen bevindt zich in de binnentuinen en de keurblokken in de grachtengordel. De binnentuinen die nu openbaar toegankelijk zijn, moeten dat blijven.		
14.14	Binnentuinen die nu niet openbaar zijn, maar wel met publiek geld zijn ingericht, moeten zoveel als mogelijk openbaar worden. Het gezamenlijk onderhouden van een binnentuin door de bewoners van het blok met de binnentuin moet worden gestimuleerd. Dat betekent overigens geen exclusieve claim op het gebruik. Bij het beheer van de tuinen wordt aandacht geschonken aan de veiligheidsaspecten.		
14.15	Het stadsdeel staat positief tegenover de aanleg van geveltuintjes door bewoners.		

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
14.16	In de woongebieden moeten meer voorzieningen voor kinderen en jongeren komen.	●	●
14.17	Zonder grachten geen binnenstad. De grachten vormen een wezenlijk onderdeel van de openbare ruimte in de binnenstad. Daarom moeten de functies van de verschillende grachten in bestemmingsplannen worden vastgelegd.	●	●
14.18	Onderzocht moet worden hoe vormen van openbaar vervoer en vuiltransport via het water mogelijk zijn.	●	●
14.19	Daarnaast moeten er duidelijke regels gemaakt worden voor het gebruik van het water, waarbij aangegeven is hoe de handhaving zal plaatsvinden.	●	●
14.20	Er komt een voorkeursbeleid voor elektrisch aangedreven of anderszins milieuvriendelijke huur- en rondvaartboten, die op termijn de conventionele geheel moeten vervangen. Het gaat hier om vervanging, niet om toename. Er moet een tijdslimiet worden gesteld van twee jaar, waarin dit beleid gerealiseerd moet zijn.	●	●
14.21	De waterkwaliteit van de grachten moet beter. Dit kan onder andere worden bereikt door het direct op het water lozen door woonboten te beëindigen.	●	○ ⁴³

● gerealiseerd ● deels gerealiseerd ○ onbekend ● niet gerealiseerd

B1.15 Monumenten

Inleiding

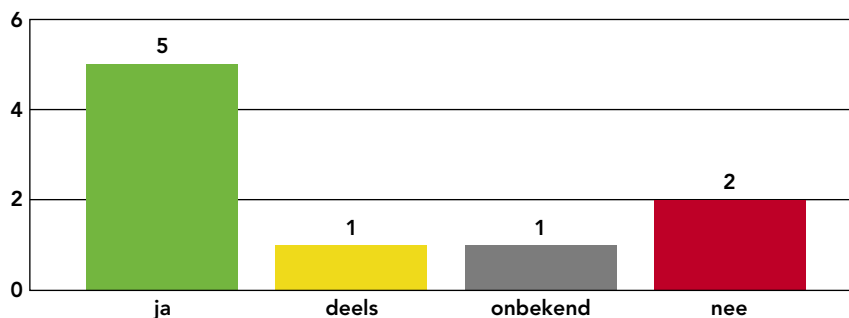
Het thema Monumenten valt onder de sector bouwen en wonen. De heer Frankfurter is als portefeuillehouder bestuurlijk verantwoordelijk, terwijl de heer Visser als sectorhoofd ambtelijk verantwoordelijk is. De gemiddelde jaarlijkse uitgaven bedroegen over de afgelopen jaren circa € 3,5 mln per jaar. Opvallend daarbij is dat de uitgaven sterk zijn gedaald: van € 5,3 mln in 2003 naar € 2,2 mln in 2005.

Bevindingen realisatie

In totaal heeft het DB in het Programakkoord negen doelen met betrekking tot het thema 'Monumenten' geformuleerd. Gestreefd wordt met deze doelen naar behoud en herstel van de monumenten in de binnenstad. Van de negen doelen is:

- 56% gerealiseerd;
- 11% deels gerealiseerd;
- 11% is het onbekend of het gerealiseerd is vanwege gebrek aan juiste informatie;
- 22% is niet gerealiseerd.

Figuur B.15 – Mate van realisatie

Eén van de twee doelen die niet gerealiseerd zijn, betreft het ontdempen van een gracht. Het DB geeft zelf in haar presentatie aan dat dit ook één van de weinige doelen is die zij niet heeft bereikt (zie paragraaf 1.1). Het andere doel betreft het onderbrengen van onrendabele topmonumenten en grote niet woonhuismonumenten in een particuliere stichting.

Bevindingen rapportage

Over alle doelen is gerapporteerd in de reguliere verantwoordingsdocumenten. De rekenkamer stelt wel dat de formulering van de doelen in de verschillende documenten anders is dan in het Programakkoord, waardoor het lastig is om de realisatie van doelen te toetsen.

Nr	Beoogdedoelen/prestaties/activiteiten	Rapportage	Realisatie
15.1	De 8000 monumenten in de binnenstad maken Amsterdam uniek en vormen het tastbare hart van Amsterdam. Het is dan ook niet meer dan terecht dat de binnenstad in 1999 tot beschermd stadsgezicht is uitgeroepen en is genomineerd voor de Werelderfgoedlijst van Unesco. Het beleid van behoud en herstel dient daarom uitgangspunt te blijven.	●	●
15.2	De historische stedenbouwkundige structuren, monumenten en beeldbepalende orde 2-panden dienen behouden te worden.	●	●
15.3	Bij nieuwbouwinitiatieven op de plaats van orde 2-panden zullen quick-scans de eventuele 'monumentwaardigheid' in een vroeg stadium van het proces moeten vaststellen.	●	●
15.4	Het illegaal vertimmeren en het laten verkrotten van monumentale panden moet worden bestreden. Wegkwijnende panden kunnen het best, desnoods via onteigening, worden gekocht en opgeknapt door restaurerende instanties. Dat totaal verwaarloosde monumenten toch weer gerenoveerd kunnen worden heeft het verleden bewezen. Het stadsdeel zal zich blijven inzetten om substantieel meer financiële middelen te realiseren voor behoud van het historisch erfgoed van de binnenstad.	●	●
15.5	In de binnenstad dienen die functies gehuisvest te worden die het karakter van de historische stad geen geweld aan doen. Megabioscopen en megadiscotheken doen dat over het algemeen wel.	●	●
15.6	Bij noodzakelijke nieuwbouw moet per situatie onder strikte voorwaarden van maat, schaal, materiaalgebruik en ontwerpqualiteit een gebouw verrijzen dat recht doet aan het historisch beeld van dat gedeelte van de binnenstad. Nieuwbouw (modern, reconstructie of historiserend) moet recht doen aan het beschermd stadsgezicht en het feit dat de binnenstad op de nominatielijst van het Werelderfgoed staat. Een nieuwe welstandsnota zal op deze visie toegesneden moeten worden.	●	●
15.7	Te veel wordt het stadsgezicht ontsierd door onrechtmatige gevelreclame, wanstaltige winkelpuien, uitbouwen, straatborden en vlaggen. Waar nodig dient te worden opgetreden, waar mogelijk dienen afspraken gemaakt te worden, zoals recentelijk aan het Damrak.	●	○
15.8	Er wordt onderzocht of de onrendabele topmonumenten of grote niet-woonhuismonumenten ondergebracht kunnen worden in een particuliere stichting voor beheer en onderhoud van de panden (interieur en exterieur), onder voorwaarde dat de centrale stad hierin ruimhartig participeert.	●	●
15.9	Het water is een beeldbepalend element van het karakter van de openbare ruimte van de binnenstad. In de negentiende en twintigste eeuw zijn in Amsterdam zeventig grachten geheel of gedeeltelijk gedempt. Dat gebeurde deels om hygiënische redenen, deels om er belangrijke verkeersroutes van te maken. In de autoluwe binnenstad van tegenwoordig is het mogelijk en wenselijk om één of meer van de gedempte grachten weer open te graven. De grachten in de Jordaan lenen zich daar het beste voor, indien er voor het huidige gebruik (parkeren, speelplaats of markt) een alternatieve locatie wordt gevonden. De intentie is om deze collegeperiode ten minste één gracht te ontdempen. Hiertoe zal een onderzoek worden uitgevoerd. Private partijen zullen in het plan moeten participeren.	●	●

● gerealiseerd ● deels gerealiseerd ○ onbekend ● niet gerealiseerd

Bijlage 2. Lijst van geïnterviewde personen

Gemeente Amsterdam, stadsdeel Amsterdam-Centrum

Dhr. P. Bosch	Sectorcontroller, Sector publiek, welzijn en economie
Dhr. R. Elhorst	Sectorhoofd openbare ruimte
Dhr. R. Hageraats	Sectorhoofd publiek, welzijn en economie
Dhr. E. Haringsma	Sectorcontroller, Sector bouwen en wonen
Dhr. F. van der Helm	Senior adviseur planning & control
Dhr F.Th. IJsebrands	Concerncontroller
Dhr. R. Pistor	Hoofd openbare ruimte
Dhr. R. Visser	Sectorhoofd bouwen en wonen

Bijlage 3. Gebruikte openbare bronnen

Gemeente Amsterdam, stadsdeel Amsterdam-Centrum

- Begroting 2003
- Beleidsplan Integrale Handhaving
- Bestuursrapportage 2005, 2004 en 2003
- Burgerjaarverslag 2004
- Communicatieplan stadsdeel Amsterdam-Centrum 2002-2006
- Cultuurnota Binnenstad
- Evaluatie bestemmingsplansystematiek vernieuwingsoperatie bestemmingsplannen binnenstad
- Garageverordening
- Horecanota
- Integraal Huisvestingsplan
- Jaarrekening 2005, 2004, 2003 en 2002
- Jaarverslag 2005, 2004, 2003 en 2002
- Jaarverslag Leerplicht 2003-2004
- Kiezen voor Kansen, Visie op lokaal sociaal beleid, april 2005
- Kwaliteitshandvest
- Milieuverslag 2004, 2003 en 2002
- Nota Bereikbaarheid Binnenstad 2004-2009
- Nota Dierenwelzijnsbeleid “Dieren in de binnenstad”
- Nota Economie Binnenstad Centrum “Met een hart voor de zaak”
- Nota Interactieve besluitvorming
- Nota “Kiezen voor Kansen”
- Nota “Parkeren is manoeuvreren”
- Nota van Uitgangspunten voor het communicatiebeleid van stadsdeel Amsterdam-Centrum
- Nota Wonen, deel I en deel II
- Notitie Richtlijnen sloop/herbouw van orde 2 panden
- Notitie strategische positie onroerendgoedportefeuille
- Onderzoek ‘Inventarisatie ruimte voor nieuw beleid’ (rapport Dolmans)
- Productenraming 2005
- Programmakkoord 2002-2006
- Programmabegroting 2006, 2005 en 2004
- Raadsbesluit Inspraakverordening januari 2003
- Raadsbesluit Nota van uitgangspunten voor het communicatiebeleid van stadsdeel Amsterdam-Centrum
- Raadsbesluit Verordening op het burgerinitiatief en het referendum
- Raadsvoordracht inzake vaststelling van Hotelbeleid 2004-2007
- Richtlijnen Gevelreclame 2004
- Ruimte voor kinderen, Jeugd en onderwijs in de binnenstad, decentraal Onderwijs en Jeugdplan 2003-2006
- Veiligheidsplan Amsterdam-Centrum
- Verordening huisvestingsvoorzieningen primair onderwijs stadsdeel Amsterdam-Centrum 2003
- Verordening op het burgerinitiatief en het referendum
- Visie op het water van de binnenstad, november 2004
- Voorjaarsnota 2005 en 2004

- Website Amsterdam-Centrum
- Welstandsnota 2004
- Welzijnsnota, juni 2004

Voetnoten

- 1 Bron: www.vernieuwingsimpuls.nl
- 2 Artikel 35 lid 2: De burgemeester wordt geïnformeerd over de uitkomsten van de collegeonderhandelingen. Hij wordt als dan in de gelegenheid gesteld zijn opvattingen over voorstellen ten behoeve van het collegeprogramma kenbaar te maken.
- 3 Zie: Programmakkoord stadsdeel Amsterdam-Centrum 2002-2006, p4.
- 4 Bijvoorbeeld de gemeente Rotterdam. Bij het sluiten van het coalitieakkoord in mei 2002 kreeg het nieuwe College van B&W van de coalitiepartners de opdracht mee een collegeprogramma op te stellen met meetbare doelen. Het College gaf hieraan gehoor. Bij behandeling van het collegeprogramma verzocht de gemeenteraad middels een motie dat het College (tussentijds) afrekenbaar moest zijn en verzocht het College om ondermeer: 1) per doelstelling een o-meting, 2) doelstellingen te splitsen naar mijlpalen per jaar, 3) twee maal per jaar discussie te houden over de stand van zaken.
- 5 Ter vergelijking wijst de rekenkamer op het Programmakkoord van het College van B&W uit 2002 van de centrale stad. Daarin is als bijlage per thema uit het Programmakkoord een lijst met doelen en indicatoren benoemd. Ook deze zijn niet altijd meetbaar maar toch aanzienlijk concreter geformuleerd dan in het Programmakkoord van stadsdeel Amsterdam-Centrum.
- 6 De in de tekst van hoofdstuk 3 vermelde bedragen zijn afkomstig uit de programma begrotingen over 2003, 2004 en 2005. De werkelijk bestede bedragen zullen hiervan afwijken.
- 7 Het stadsdeel is van mening dat de conclusie voor deze doelstelling “deels gerealiseerd” zou moeten zijn, aangezien duidelijk is waar de normen zijn vastgelegd. De rekenkamer stelt echter zich op het standpunt dat het belangrijkste onderdeel van het doel is het behalen van de gestelde termijn van een maand hetgeen niet gerealiseerd is (zes weken i.p.v. maand).
- 8 Het stadsdeel is van mening dat dit doel wel is gerealiseerd door aanpassing van bestaande overleggen. De rekenkamer heeft geconstateerd dat de inventarisatie van de portefeuilles van de meeste wethouders nog plaats moet vinden in voorjaar 2006.
- 9 Ook op dit punt verschilt het stadsdeel van mening met de rekenkamer. De rekenkamer concludeert dat de informatievoorziening niet jaarlijks en niet op proactieve wijze plaatsvindt. Ook dient de informatie in te gaan op zowel de uitvoering van het integriteitsbeleid als de uitvoering van de klokkenluidersregeling.
- 10 Er is geen voorstel gedaan aan de raad.
- 11 De rapportage aan DB en stadsdeelraad vindt niet jaarlijks plaats.
- 12 Het stadsdeel vindt dat met het informeren van de deelraad dit doel bereikt is. De rekenkamer is van mening dat het doel slechts deels gerealiseerd is aangezien het veiligheidsplan later dan gepland tot stand kwam en geen plan van aanpak per portefeuille bevat. Bovendien is besloten slechts tweejaarlijks te rapporteren.
- 13 Het aan de orde stelling van dit punt in het diverse overleggen is slechts een zeer beperkte bijdrage aan het oplossen van dit knelpunt, derhalve is ons standpunt ‘deels gerealiseerd’.
- 14 Het stadsdeel vindt dat de realisatie naar voren komt uit het feit dat de stadsdeelvoorzitter partijen (met name politie en justitie) bij elkaar heeft gebracht en het initiatief heeft genomen dat uiteindelijk heeft geleid tot de Keteneenheid Veelplegers. Er zijn inmiddels 160 veelplegers van straat gehaald. De rekenkamer vindt dat deze actie niet geheel het doel afdekt, het lik-op-stukbeleid heeft namelijk niet alleen betrekking op de groep van veelplegers.

- 15 Uit de bronnen blijkt niet of jaarlijkse controle in alle openbare gebouwen etc heeft plaatsgevonden. Het doel bleek niet realistisch en het beleid zou daarop zijn bijgesteld.
- 16 Het stadsdeel verwijst naar kennisgeving op hun website alwaar de rekenkamer slechts informatie heeft aangetroffen inzake een advies voor ondernemers en niet voor burgers. Het stadsdeelnieuws waarnaar wordt verwezen wordt pas uitgegeven sinds december 2005 en in het exemplaar dat te raadplegen is op de website van het stadsdeel is geen informatie op dit punt aangetroffen.
- 17 Het stadsdeel heeft het in haar ambtelijke reactie op onze Nota van Bevindingen over de promotie van de Oostelijke binnenstad en niet over de gehele stad. Ook gaat zij niet in op de aspecten culturele hoofdstad en historische stad.
- 18 Het stadsdeel meldt dat de nota (welke nota?) in de inspraak is geweest maar dat de deelraad deze niet wilde behandelen.
- 19 Als argument voor het realiseren van dit doel noemt het stadsdeel het Afwegingsoverleg. Hierover heeft de rekenkamer niets aangetroffen. Ook wordt verwezen naar het jaarverslag 2005 dat echter tijdens het schrijven van dit rapport nog niet openbaar gemaakt is.
- 20 Als argument voor de realisatie van dit doel noemt het stadsdeel dat de variëteit van het winkelaanbod wordt gestimuleerd door straatmanagement en accountmanagement Economische Zaken. Dit is echter slechts een onderdeel van het doel.
- 21 En ook in haar motivatie voor realisatie van doel 6.3 gaat het stadsdeel slechts in op een onderdeel van het doel, namelijk het behoud van de historische stedenbouwkundige structuur en monumenten. De eventuele realisatie van de andere onderdelen wordt niet onderbouwd.
- 22 Het accommodatiebeleidsplan wordt in 2005 afgerond met hierin hoe de dubbeling van aanbod kan worden voorkomen. Uit de reactie blijkt dat er weliswaar een start mee is gemaakt maar ook dat e.e.a. nog niet geheel gerealiseerd is. Zo was in de meerjarenraming voor 2006 nog een bezuiniging opgenomen van € 195.000 voor clustering van activiteiten en maatschappelijke dienstverlening. Door nieuwe ontwikkelingen in de welzijnssector is het niet het moment om het traject dat tot samenwerking moet leiden, te belasten met een taakstelling van € 195.000. Deze bezuiniging wordt dan ook in deze begroting ongedaan gemaakt.
- 23 Het stadsdeel verwijst naar de programmabegroting 2005. Hierin staat echter slechts dat er een budget is aangevraagd voor het verbeteren van de toegankelijkheid van de voorzieningen, niet dat de toegang al verbeterd is. Ook wordt verwezen naar het jaarverslag over 2005, dat momenteel nog niet is uitgebracht. Hierin zou echter slechts de toegankelijkheid van de zorg voor een kleine doelgroep, namelijk jeugdigen tot 18 jaar met ernstige opgroei- en opvoedproblematiek, worden genoemd.
- 24 Over doel 8.9 zegt het stadsdeel dat er samenwerkingsafspraken zijn of worden gemaakt op diverse terreinen. Doelstelling is dat de afspraken gemaakt zouden zijn in de productbegrotingen.
- 25 De doelstelling is dat binnen een jaar onderzoek wordt gedaan naar – langdurig – leegstaande locaties voor kinderopvang, naschoolse opvang, eerstelijnsgezondheidszorg en welzijnsdiensten. De termijn is niet gehaald aangezien het accommodatieplan in 2006 ter besluitvorming wordt voorgelegd aan het DB.
- 26 Het doel is dat de mogelijkheden voor woonvormen voor verschillende generaties en allochtonen worden onderzocht. Het stadsdeel komt voor het bewijs van realisatie met voorbeelden van plannen voor ouderen, hetgeen slechts een deel van de doelgroep is.

- 27 Het doel heeft betrekking op een voor jongeren te ontwikkelen samenhangende aanpak die is gericht op maatwerk. De motivatie van het stadsdeel heeft het over het JAT dat alleen betrekking heeft op basisscholen. De leerplichtwet waar naar wordt verwezen geldt niet alleen binnen het stadsdeel.
- 28 Niet blijkt of er inmiddels voldoende overnachtingsplaatsen, dagbesteding en samenwerking tussen instellingen gerealiseerd zijn.
- 29 De argumentatie van het stadsdeel geeft geen informatie over realisatie, evaluatie en verruiming van openingstijden.
- 30 De rekenkamer oordeelt dat dit doel deels is gerealiseerd, omdat aan het einde van 2006 al het achterstallig onderhoud is weggewerkt. De bestuursperiode betreft de periode tussen maart 2002 en maart 2006.
- 31 Een belangrijke bron voor dit doel betreft de 'Evaluatie bestemmingsplansystematiek vernieuwingsoperatie bestemmingsplannen binnenstad'. Volgens deze bron wordt het doel niet letterlijk overgenomen, maar alleen vrijkomende ruimten bij/van onderwijsinstellingen krijgen de bestemming onderwijs. Het geldt dus niet voor alle vrijkomende ruimten.
- 32 Er zijn geen middelen beschikbaar om de ondersteuning met één formatieplaats per school uit te breiden.
- 33 Er zijn geen middelen beschikbaar om ID-banen in het onderwijs om te zetten in reguliere banen.
- 34 Een recent voorbeeld waar deze lijn wordt gevolgd is de Beurs van Berlage. Dit heeft echter nog niet geleid tot het overdragen van het gebouw aan de centrale stad.
- 35 Op websites van zowel Amsterdam-Centrum als de VVV worden geen wandelroutes gevonden. Er is wel een wandelroute beschikbaar voor de Plantagebuurt welke te verkrijgen is bij aangesloten organisaties langs de route.
- 36 Voor wat betreft de betere dienstverlening zijn er normen opgesteld. Het blijft voor de rekenkamer onduidelijk of deze normen worden gerealiseerd of niet.
- 37 Niet alle verkeersonveilige routes en kruisingen zijn aangepakt. Het stadsdeel geeft zelf aan dat dit een continu proces is.
- 38 Verwezen wordt naar het werkdocument van de nota bereikbaar 2004-2009. Dit is echter geen openbare bron.
- 39 Verwezen wordt naar het werkdocument van de nota bereikbaar 2004-2009. Dit is echter geen openbare bron.
- 40 Aangegeven wordt dat er beleid is, maar dit geeft onvoldoende informatie of de distributie daadwerkelijk is verbeterd. De rekenkamer oordeelt dat het doel deels is gerealiseerd omdat het stadsdeel wel een aantal concrete voorbeelden noemt waar laad- en losplaatsen is gerealiseerd.
- 41 Het is onduidelijk of dit doel is bereikt. Wel is duidelijk dat het geen stadsdeelbevoegdheid betreft.
- 42 De rekenkamer oordeelt dat dit doel niet gerealiseerd is. Het Haarlemmerplein is nog niet ingericht, hoewel grote vorderingen gemaakt zouden zijn. Daarnaast zijn er geen voorbeelden van andere buurtpleinen gesignaleerd die aantrekkelijker ingericht zijn.
- 43 Er zijn geen bronnen aangetroffen waarin gerapporteerd wordt over de verbetering van de waterkwaliteit van de grachten. Het stadsdeel geeft aan dat samen met de DWR aan de kwaliteitsverbetering wordt gewerkt. Echter, ook via – de website van – de DWR is geen informatie aangetroffen.

Rekenkamer Amsterdam-Centrum

Frederiksplein 1
1017 XK Amsterdam

telefoon 020 552 2897
fax 020 552 2943
info@rekenkamer.amsterdam.nl
www.rekenkamer.amsterdam.nl